Ազգ
Azg armenian daily
16 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1997, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ #198 (1452)

Բորիս Ելցինը նախանշեց

15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, BBC: Պետդուման այսօր որոշում ընդունեց կառավարությանն անվստահության քվե հայտնելու հարցի լսումը տեղափոխել հաջորդ շաբաթ: Պետդումայի խոսնակ Գենադի Սելեզնյովը պատգամավորներին հայտնեց Բորիս Ելցինի 2 հեռախոսազանգերի մասին, որոնցով Ռուսաստանի նախագահը դիմել է Պետդումային եւ խնդրել գործը չհասցնել կառավարության հրաժարականին եւ արտահերթ խորհրդարանական ընտրություններին, եւ համաձայնել է «կլոր սեղան» անցկացնել Ռուսաստանի քաղաքական հարցերի շուրջ, նաեւ վերականգնել «Չորսի խորհրդի» աշխատանքը (խորհրդարանի 2 ղեկավարների, վարչապետի եւ երկրի նախագահի):

Ադրբեջանը, Վրաստանը, Մոլդովան եւ Ուկրաինան համագործակցելու են

ԲԱՔՈՒ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես գրել է Բաքվում լույս տեսնող «Միլլաթ» թերթը, Ստրասբուրգի Եվրախորհրդի գագաթաժողովի շրջանակներում հանդիպում է տեղի ունեցել Ադրբեջանի, Վրաստանի, Մոլդովայի եւ Ուկրաինայի նախագահների միջեւ, որի ժամանակ ստորագրվել է համագործակցության զարգացման քառակողմ կոմյունիկե: Այս փաստաթղթում արտահայտվել է տնտեսական ու քաղաքական բնագավառներում համագործակցելու, ինչպես նաեւ Եվրախորհրդի կառույցներում ինտեգրացվելու ուղղությամբ միջոցառումներ ձեռնարկելու կողմերի պատրաստակամությունը:

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՌԱԿ 7-րդ պատգամավորականը

Քաղաքական ավելի լուրջ դերակատարության ակնկալիքներով

Հարություն Կարապետյանը վերընտրվեց վարչության ատենապետ

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Հոկտեմբերի 15-ին Թեքեյան նորաբաց կենտրոնում տեղի ունեցավ Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության 7-րդ հանրապետական պատգամավորական ժողովը: Ներկա էին կուսակցության «Կենտրոն» շրջանակի 6 եւ մեկուսի 21 ակումբներից 19-ի ժողովներում ընտրված 63 պատգամավորներից 53-ը: Պատգամավորները 1998-99 թթ. համար նախատեսված ամսավարկերի մասին (զեկ.՝ հանձնաժողովի նախագահ Քնարիկ Փիլոյան), կուսակցության կանոնադրության մեջ մասնակի փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու մասին ՀՌԱԿ ՀՎ ատենադպիր Համլետ Դալլաքյանի զեկուցումը: Պատգամավորական ժողովն ընդունեց բանաձեւեր՝ «Ղարաբաղյան հակամարտության կարգա-

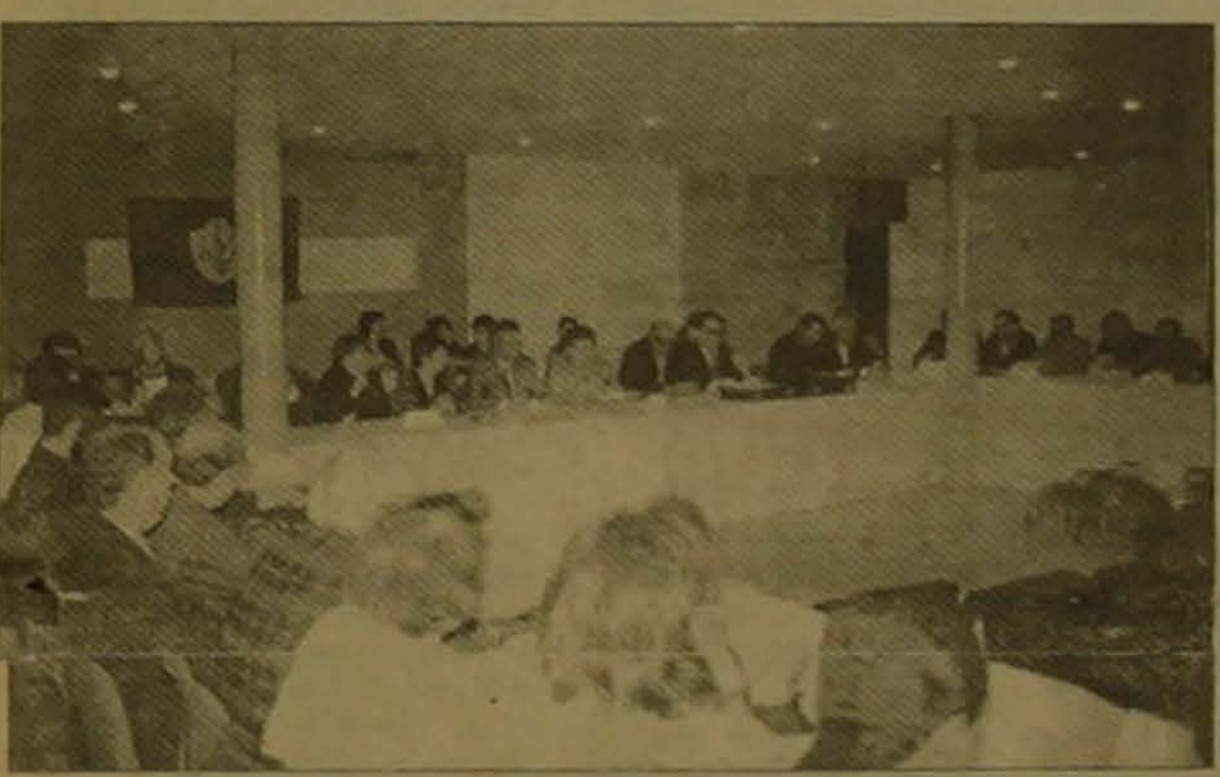

ներկայացնում էին Երեւան եւ Գյումրի քաղաքները (37 եւ 10 հոգի), իսկ 16 պատգամավոր ընտրվել էին այլ մարզերից: Իբրեւ հյուր ներկա էին նաեւ ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության անդամներ Երվանդ Ազատյանը, Վարդան Ուզունյանը, Նար Խաչատրյանը, Արսեն Դեմիրճյանը, Վարուժան Խաչատրյանը Լոնդոնից, Բեյրութից, Լոս Անջելեսից, Չիկագոյից, Տորոնտոյից, Աթենքից, Կահիրեից, Կիպրոսից եւ այլ վայրերից:

Լսվեց եւ քննարկվեց ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության հաշվետվությունը, որով հանդես եկավ ՀՌԱԿ ՀՎ ատենապետ Հարություն Կարապետյանը, ՀՌԱԿ հաշվեքննիչ հանձնաժողովի հաշվետվությունը 1996-97 թվականների կուսակցության ֆինանսական գործունեության վիճակի եւ

վորման վերաբերյալ ՀՌԱԿ դիրքորոշման մասին», «Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական կացության մասին» եւ «Ներկուսակցական գործունեության հետագա բարելավման մասին»: Այս ամենից հետո պատգամավորական ժողովը փակ գաղտնի քվեարկությամբ ընտրեց կուսակցության նոր ղեկավար մարմիններ, Հանրապետական վարչություն, Կարգապահական ատյան, Հաշվեքննիչ հանձնաժողով, որոնք իրենց հերթին ընտրեցին իրենց ղեկավարներին: Հարություն Կարապետյանը վերընտրվեց ՀՌԱԿ ՀՎ ատենապետ, իսկ Կառլեն Գեւորգյանն ու Քնարիկ Փիլոյանը՝ հաջորդաբար Կարգապահականի եւ Հաշվեքննիչ հանձնաժողովի նախագահներ:

Տես ➧ էջ 3

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Հայաստանը կմասնակցի ցանկացած հանդիպման, որին մասնակցում է նաեւ Ղարաբաղը

Հայտարարել է ՀՀ նախագահը Փարիզում

ՓԱՐԻԶ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 15-ի առավոտյան Փարիզի միջազգային դիվանագիտական ակադեմիայում Լ. Տեր-Պետրոսյանը հանդիպեց լրագրողների հետ: Նա բացատրեց Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հարցում իր եւ Ժակ Շիրակի լավատեսության պատճառները: Առաջին հերթին նա նշեց այն հանգամանքը, որ հակամարտող կողմերն իրենք են գիտակցում կարգավորման անհրաժեշտությունը: Միայն այն փաստը, որ երեք ու կես տարի պահպանվում է զինադադարը, նշանակում է, որ կողմերը չեն պատրաստվում շարունակել պատերազմը: Ըստ նրա, կարեւոր է, որ զինադադարը պահպանվում է ոչ թե միջազգային ուժերի կամ որեւէ այլ մեխանիզմի, այլ հենց հակամարտող կողմերի քաղաքական կամքի շնորհիվ: ՀՀ նախագահը կարեւորեց նաեւ երեք համանախագահ երկրների լիակատար համաձայնությամբ եւ մեկ միասնական ծրագրով հանդես գալու հանգամանքը, նշելով, որ մինչ այդ միջնորդների միջեւ կային լուրջ հակասություններ, որոնք հակամարտող կողմերին խուսանավելու հնարավորություն էին տալիս: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը պարզաբանեց, որ մոսկովյան գագաթաժողովի անցկացման ժամկետն առայժմ ճշտված չէ: Նա հավաստեց, որ Հայաստանը կմասնակցի ցանկացած հանդիպման, եթե դրան մասնակցում է նաեւ Ղարաբաղը, քանի որ համոզված է՝ հնարավոր չէ քննարկել Ղարաբաղի հարցը առանց Ղարաբաղի մասնակցության: Լրագրողների խնդրանքով նախագահը հանգամանորեն կանգ առավ հակամարտության փուլային եւ փաթեթային լուծումների վրա: Ըստ նրա, իրականությանը չեն համապատասխանում այն պնդումները, թե տարբերություններ գոյություն ունեին Հայաստանի եւ Ղարաբաղի միջեւ այդ հարցերում: «Հայաստանը միշտ կողմ է եղել բոլոր այն մոտեցումներին, որոնց կողմ է եղել Ղարաբաղը, ընդգծել է նա: Երբ մեզ բերել են փաթեթային լուծումը, մենք համաձայնել ենք դրան: Երբ համանախագահները տեսան, որ դա չի ընդունվում Ադրբեջանի եւ Ղարաբաղի կողմից, մեզ բերեցին փուլային լուծումը: Մենք մեր համաձայնությունը տվեցինք նաեւ դրան:

Տես ➧ էջ 8

ՄՈՍԿՎԱ

Արկադի Ղուկասյան. «Լեռնային Ղարաբաղի դիրքորոշումը չի փոխվել եւ չի փոխվելու»

15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Մոսկվայում ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի արած հայտարարություններից մի քանիսը թե Ռուսաստանում եւ թե Հայաստանում ոմանք թյուրիմացաբար ընկալել են իբրեւ Ղարաբաղի անկախ պետականության սկզբունքից հրաժարվելու եւ Ադրբեջանի գերակայությունն ընդունելու պատրաստակամություն: Թյուրիմացության առիթ են հանդիսացել հատկապես ԼՂՀ առաջնորդի այն խոսքերը, որոնց համաձայն Լեռնային Ղարաբաղը պատրաստ է հրաժարվել իր դե ֆակտո գոյություն ունեցող անկախության մի մասից եւ որոշակի հարաբերություններ կառուցել Ադրբեջանի հետ: Արկադի Ղուկասյանը կտրականապես համաձայն չէ նմանօրինակ մեկնաբանությանը: Մատնանշելով «Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանին տված իր հարցազրույցի այն հատվածը, որտեղ ասվում է, թե Լեռնային Ղարաբաղն ամեն դեպքում պետք է լինի միջազգային իրավունքի սուբյեկտ, ԼՂՀ նախագահը պնդում է, որ խոսքը Բաքվի եւ Ստեփանակերտի միջեւ հորիզոնական կապերի հաստատման եւ ոչ ուղղահայաց ենթակայության մասին է: Թեեւ պրն Ղուկասյանի մոսկովյան այցի ծրագիրը չափազանց հագեցած է, սակայն նա հնարավորություն գտավ պատասխանելու «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայության Մոսկվայի թղթակցի հարցերին:

– Պրն նախագահ, որեւէ նոր բան կա՞ Մոսկվայում Ձեր կողմից շարադրվող Ստեփանակերտի դիրքորոշման մեջ, թե՞ այդ ամենն արդեն ասվել է:

– Ստեփանակերտի դիրքորոշումը մնում է նույնը: Մենք բացառում ենք ենթակայությունը եւ պատրաստ ենք հորիզոնական կապեր հաստատել Ադրբեջանի հետ:

– Դուք հայտնում եք, թե ԼՂՀ-ն պատրաստ է որոշ լիազորություններ զիջել Ադրբեջանին: Ո՞ր լիազորությունների մասին է խոսքը: Աշխարհում գոյություն ունե՞ն նման հարաբերություններ ունեցող պետությունների օրինակներ:

Տես ➧ էջ 8

ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Դոուլը համոզված է, որ 100 մլն-ը իր նպատակին կծառայի եւ կվերահսկվի

Վարկերը կտրամադրվեն 1 նիշանոց տոկոսադրույքով

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

«Սա Հայաստանի ժողովրդի համար ազատ շուկայի եւ մասնավոր ձեռներեցության զարգացման համար պատմական հնարավորություն է: Այս 100 միլիոնանոց նախաձեռնության նպատակը փոքր ձեռնարկությունների զարգացմանը նպաստելն է՝ ցածր տոկոսադրույքներով վարկերը տրամադրելու միջոցով, ինչը կստեղծի աշխատատեղեր եւ հնարավորություններ, նաեւ միջոցներ, որոնք անհրաժեշտ են ձեռնարկություն ստեղծելու եւ մեծացնելու համար»: Այս հայտարարությամբ եզրափակեց իր եռօրյա այցը Երեւան Բոբ Դոուլը՝ երեկ կառավարության ընդունելությունների տանը կայացած

մամուլի ասուլիսում: Բոբ Դոուլը եւ նրա գործընկեր Ջեյմս Ալցյանը, որը աշխատում է Քըրք Քըրքորյանի Թրեյսինդա կորպորացիայի եւ Լինսի հիմնադրամի հետ, հայտարարեցին նաեւ, որ բազմաթիվ հանդիպումները վարչապետ Քոչարյանի, կառավարության եւ կրոնական պաշտոնյաների, հայ եւ ամերիկացի ձեռներեցների հետ մեկ նպատակ էին հետապնդում. որքան հնարավոր է անհրաժեշտ տեղեկություններ հավաքել՝ հետագա գործունեության ծավալման համար:

Դոուլը հայտնեց նաեւ, որ իրենք հեռախոսազրույց են ունեցել նախագահ Տեր-Պետրոսյանի հետ այս ծրագրի շուրջ եւ վերջինս հավանություն է տվել եւ արտահայտել իր անկեղծ խանդավառությունը:

Տես ➧ էջ 2

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ

Թուրքիան զորքերը մարտական վիճակի է բերել

ԱՆԿԱՐԱ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Թուրքիան Էգեյան եւ Միջերկրական ծովերի շրջանում գտնվող իր զորքերը մարտական կազմ ու պատրաստ վիճակի մեջ է դրել: Անկարան, այսօր հաղորդել է «Ռադիկալ» թերթը, այդ կերպ է «պատասխանել» Հունաստանի եւ Կիպրոսի Հանրապետության «Նիկիֆորոս-97» համատեղ զորավարժություններին:

Թերթի տվյալներով, F-16 մարտական ինքնաթիռների մի մասը անցած օրը ռազմաօդային ուժերի երկրի հարավ-արեւմուտքում՝ Բալըքեսիրում եւ Բանդըրմայում գտնվող ռազմահանգրվաններից փոխադրվել է Էգեյան եւ Միջերկրական ծովերի առափնյա շրջանում տեղաբաշխված Դալամանի եւ Անթալիայի օդանավակայաններ: Նաեւ նկատվել է ռմբակոծիչ-կործանիչ օդուժի վերախմբավորում Կոնիայի եւ Էսկիշեհիրի ռազմահանգրվաններում: Մարտական բարձր պատրաստություն հայտարարելու կապակցությամբ օդաչուները շուրջօրյա հերթապահություն են կրում, տեխնիկական եւ օժանդակ անձնակազմը եւս է կանչվել արձակուրդից: Դրա հետ մեկտեղ, հաղորդում է «Ենի յուզըլ» թերթը, Էգեյան ծովում ավելացվել է պարեկանավերի թիվը, Կիպրոսի շրջան է ուղարկվել երեք մարտական ռազմանավ:

Թուրքիայի արտգործնախարարության ներկայացուցիչ Ինալ Բաթուից հետո «Նիկիֆորոս» զորավարժությունները խստիվ քննադատել է Թուրքիայի գլխավոր շտաբի պետ Իսմայիլ Հաքքը Քարադային: «Սաբահ» լրագրի թղթակցի հետ կայացած հարցազրույցի ժամանակ նա Աթենքին մեղադրել է «սադրանք նյութելու» մեջ:

ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Դոուլը համոզված է, որ 100 մլն-ը իր նպատակին կծառայի եւ կվերահսկվի

Սկիզբը էջ 1

Մեր այն հարցին, թե ինչպիսի՞ մեխանիզմներով է բաժանվելու 100 մլն դոլարը եւ ինչպե՞ս է վերահսկվելու, պրն Ալջյանը պատասխանեց, թե այցելությունը օգտակար էր, բայց դեռեւս շատ ժամանակ կխլի այն հարցը, թե իրենք ինչպես են ծրագիրը առաջ տանելու: Բայց Թրեյսինդա կորպորացիան եւ Լինսի հիմնադրամը ուշադրությամբ կհետեւեն աշխատանքներին, որպեսզի ճիշտ մշակեն դիմումների ընդունման եւ վարկերի տրամադրման գործընթացը: Եվրոպական մի խոշոր բանկ կվերահսկի այդ գործունեությունը իր ջանքերը համատեղելով հայկական բանկերի հետ: Թե ո՞ւմ կհատկացվեն գումարները, կճշտվի առաջիկա ամիսներին, բայց կտրվեն տնտեսության այն բնագավառներին, որոնք կավելացնեն աշխատատեղերը: Համենայնդեպս, պրն Ալջյանը հույս հայտնեց, թե տոկոսաչափը 1 նիշանոց թվից ավելի չի լինի: Բիզնես-ծրագրերը ընդունվելու են Հայաստանում: Արտասահմանյան բանկը չի լինի «Միդլենդ-Արմենիան» եւ բացի այդ Լինսի հիմնադրամը Երեւանում գրասենյակ չի բացի: Նման քայլի կարող է դիմել այն արտասահմանյան բանկը, որը պետք է վերահսկի ծրագրի իրականացումը: «Ար» հեռուստաընկերության այն հարցին, թե ի՞նչ երաշխիքներ կան, որ այս վարկն էլ նախորդների նման չի փոշիանա կամ ջրի պես ավազի մեջ չի կորչի, Բոբ Դոուլը պատասխանեց, թե ինքը շատ մոտիկից հետեւել է այդ ամենին, եւ Հայաստան մտած դրամների ոչ մեծ մասն է, որ անհետ կորել է: ԱՄՆ Կոնգրեսում սենատոր Դոուլը ժամանակին հետեւել է այդ բոլոր հիմնադրամների հատկացմանը եւ իր կարծիքով, դրամները իսկապես տրվել են խիստ կարիքավորներին: Իր հերթին, պրն Ալջյանը նշեց, թե այդ բնագավառում իրոք խնդիր կա, բայց իրենք ուշադրությամբ պետք է հետեւեն այդ գործունեությանը: Մինչեւ այժմ Հայաստանում 25-30 մլն դոլար է ներդրվել, որը կատարվել է ինքնաթիռներով մարդասիրական օգնություն հասցնելով կամ տնտեսական գործունեությամբ եւ համոզված է, որ այդ գումարները ամբողջությամբ օգտագործվել են Հայաստանի տնտեսության զարգացման համար:

Պրն Ալջյանը հավաստիացրեց նաեւ, որ 100 մլն-ը ծախսվելու է միայն մասնավոր ձեռներեցության զարգացման ոլորտում, մարդասիրական այլ ծրագրերի չեն հատկացվելու: Բայց դրա հետ մեկտեղ չի դադարեցվելու Միացյալ հայկական ֆոնդի կողմից ուղարկվող մարդասիրական-բարեգործական օգնությունը: Վերջերս, օրինակ, ամերիկյան Կարմիր խաչին 5 մլն դոլար է տրվել, որպեսզի Հայաստանի երկրաշարժի գոտում բնակիչները տնային շինարարությամբ զբաղվեն: Դա կկատարվի «Քրտնաջան աշխատանքի օգնություն» ծրագրի շրջանակներում:

Նրա ասելով, Լինսի հիմնադրամը ամեն օր խնդրագրեր է ստանում, բայց ցավոք իրենք չեն կարող բոլորին բավարարել: Ավելին, այնպիսի արտադրանքի թողարկումը պետք է խթանվի, որ հետո հնարավոր լինի արտահանել արտասահման: Բոբ Դոուլը ավելացրեց, որ անգամ արտադրվածից ստացված եկամուտը կամ տոկոսադրույքները Հայաստանից դուրս չպիտի գան: Դրանք կրկին օգտագործվելու են տեղում տնտեսության զարգացման համար: Իսկ ծրագիրը նոր հավելում կստանա՞, թե՞ ոչ, այս հարցում Ջեյմս Ալջյանը լավատես էր. «Կաշխատենք, կտեսնենք»: Նա հույս հայտնեց, որ առաջին վարկերը կտրամադրվեն մոտ ապագայում: Խնդիրներ կան կապված նաեւ ԱՄՆ հարկային քաղաքականության հետ: «Ներկայումս այնտեղ ավելի շատ են խնդիրները, քան Հայաստանում», ասաց նա: Համենայն դեպս, ըստ այդ հարկային քաղաքականության, Լինսի հիմնադրամը իրավունք չունի մասնավոր անձանց վարկեր տրամադրել: Որպես խորհուրդ, Բոբ Դոուլը Հայաստանի ժողովրդին մի յուրահատուկ դեղատոմս առաջարկեց: Պատասխանելով այն հարցին, թե սփյուռքահայության ուժերն ինչպե՞ս կարող են օգտագործել, նա ասաց, թե Լոս Անջելեսում յուրաքանչյուր հայկական ընտանիք, եթե որդեգրի հայաստանյան մի ընտանիքի եւ ամսական 100 դոլար փոխանցի, բնակչությունը շատ լավ կապրի: Նա որոշել է այդ մասին հայտարարություն անել Լոս Անջելեսում այն բանից հետո, երբ երեկ այցելեց Երեւանի գործարաններից մեկը, ուր ընդամենը ամսական 20 դոլար աշխատավարձ են ստանում:

Այնուհետեւ, Դոուլը կատակով ասաց, եթե իր ընտրությունը Հայաստանում լիներ, ապա կհաղթեր: Նա հավաստեց, որ կոնկրետ 907 բանաձեւի առնչությամբ ինչ որոշում էլ Կոնգրեսում ընդունվի, հայերն այնտեղ շատ ընկերներ ունեն եւ պետք է իմանան, որ ինչպիսի լուծում էլ լինի, Հայաստանի օգտին կլինի:

Համենայն դեպս, առաջիկա մի քանի ամսվա ընթացքում պատվիրակությունը կրկին կայցելի Հայաստան հստակեցնելու վերջնական ծրագրերը: Միացյալ հայկական ֆոնդի բարեսիրական ծրագրի ղեկավար Հարութ Սասունյանը, որն ուղղակի աջակցում է այս հիմնադրամի ծրագրի իրականացմանը, իր հերթին նշեց, որ նախապես պետք է շատ լավ ուսումնասիրվի եւ հետո միայն իրականացվի: Ու թեեւ կառավարության օրենքները պետք է հաշվի առնվեն, բայց հիմնադրամը պետք է նպատակաուղղվի միայն մասնավոր, ոչ կառավարական սեկտորի զարգացմանը: Հաջորդ այցերի ժամանակ Երեւան կգա փորձագետների մի խումբ, որը կրկին կուսումնասիրի իրավիճակը: Ի դեպ, երեկ, լրագրողների հանդիպումից առաջ, Բոբ Դոուլը հանդիպեց նաեւ ԻՄ-ի նախագահ Պ. Հայրիկյանի, ԱԺՄ-ից Շավարշ Քոչարյանի եւ ՀՅԴ-ից Գագիկ Մկրտչյանի հետ: Պարույր Հայրիկյանը նշեց, որ հիմնադրամի ծրագիրը քաղաքական խնդիրներ չի հետապնդում, բայց Դոուլը ընդունեց իրենց տեսակետը, որ ծրագիրը լինելով զուտ տնտեսական, կարող է նաեւ դրական, քաղաքական արդյունքներ բերել, հատկապես ժողովրդավարության հարցերում: Բացի այդ, հայ ընդդիմադիրները առաջարկել են հիմնադրամին սեփական բանկ բացել, եւ ոչ թե տեղական բանկերի վրա հիմնվել: Գագիկ Մկրտչյանն ավելացրել է, որ այդ բանկերը գտնվում են կառավարության կամ որոշակի կլանների հսկողության տակ եւ հնարավոր չէ դրանք օգտագործել անկախ պայմաններում: Դոուլը նշել է, որ ինքն էլ է այդ հարցում մտահոգված եւ դրա համար առայժմ գերմանական բանկի հետ բանակցություններ են տարվում, որպեսզի վերջինս վերահսկի:

Արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար Գառնիկ Նանագուլյանը մեր այն հարցին, թե ինչքանո՞վ տեղական բանկերը կկարողանան իրականացնել այդ ծրագրերը, նա պատասխանեց, թե՝ մեր բանկերը պատրաստ չեն այսօր նման գումար ընդունելու, եթե լուրջ կառուցվածքային փոփոխություններ չլինեն:

Երեկ Բոբ Դոուլի եւ Ջեյմս Ալջյանի գլխավորած պատվիրակությունը մեկնեց Երեւանից:

ԵՐԵՎԱՆ

Գիտական նստաշրջան Ալեք Մանուկյանի հիշատակին

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի պատմության պետական թանգարանի նախաձեռնությամբ, հոկտեմբերի 15-ին աշխատանքն սկսեց «Հայոց պատմության եւ մշակույթի հարցերը» գիտական երկօրյա նստաշրջանը՝ նվիրված հայագիտության հովանավոր, Հայաստանի ազգային հերոս, բարերար Ալեք Մանուկյանի հիշատակին:

Առաջին լիագումար նիստում լսվեցին զեկուցումներ «Հայ պատմագիտության հիմնախնդիրները հայագիտության ավանդական լույսի տակ», «Հայերն «Արմեն» էթնոնիմի շուրջ», «Ուրարտուի հյուսիսային սահմանները», «Ախալցխայի հոգեւոր կյանքը 12-18-րդ դարերում» եւ այլ թեմաներով:

Նիստին մասնակցում էր նաեւ «Ալեք Մանուկյան» մշակութային հիմնադրամի տնօրեն Երվանդ Ազատյանը (ԱՄՆ), որը հանդես եկավ «Ալեք Մանուկյանի կյանքը եւ գործը» զեկուցումով: Նա խոսեց նաեւ ամերիկյան համալսարաններում հայագիտական «ամբիոնների» հիմնադրման եւ հայագիտական գործերի հրատարակության մասին: Նշվեց, որ մշակութային հիմնադրամն առաջինը նախաձեռնեց Խորենացու թարգմանությունը անգլերեն, հրատարակել է նաեւ «Նախիջեւանի պատմական հուշարձանները» գիրքը, «Ախթամար»-ի հատորները, հայագիտական հանդեսները եւ այլն:

Նստաշրջանը շարունակում է աշխատանքը հնագիտություն, ազգագրություն եւ բանահյուսություն, նոր եւ նորագույն պատմության հարցերը, հին Հայաստանի պատմությունն ու մշակույթը մասնաճյուղերով:

Երեւանի պետական հանրախանութի սեփականաշնորհման որոշումը՝ յոթ օրից

Երեկ սեփականաշնորհման նախարարությունում տեղի ունեցավ Երեւանի պետական հանրախանութի սեփականաշնորհման մրցույթի ամփոփումը: Մրցութային հանձնաժողովի կազմը ներկայացնում էին կառավարության աշխատակազմի ղեկավար, պետական հարցերով նախարար Շահեն Կարամանուկյանը, սեփականաշնորհման նախարար Նորայր Խաչատրյանը եւ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար Գառնիկ Նանագուլյանը:

Ներկայացված էր միայն մեկ մասնակից՝ պետական հանրախանութի կոլեկտիվը, 430 մլն դրամ մեկնարկային գնով: Կոլեկտիվի լիազորված անձն էր հանրախանութի տնօրեն Լիպարիտ Գրիգորյանը: Ներկայացնելով իր բիզնես-պլանը, նա նշեց, որ այն նպատակամղված է պահպանելու աշխատատեղերը, նախատեսվում է գործունեություն ծավալել մի քանի հիմնական ուղղություններով՝ արտասահմանյան ապրանքների ներմուծում, առեւտրի կենտրոնի ստեղծում, միջազգային ֆիրմաների ցուցահանդեսի կազմակերպում, որը հետագայում թույլ կտա հանրախանութի 2-րդ եւ 3-րդ հարկերին վաճառասեղաններ տրամադրել վարձակալական սկզբունքներով: Նոյեմբերին սկսվելու է իտալական ֆիրմաների ապրանքների, ինչպես նաեւ Ուկրաինայից՝ «Ուկար» ընկերության միջոցով ապրանքների ներմուծում՝ ավտոդողեր, շաքարավազ եւ այլ պարենային մթերքներ՝ 1 մլն 500 հազար դոլարի չափով, որոնց վաճառքից նախատեսվում է իրականացնել 30-35 տոկոս շահութաբերություն, ստանալով 2 մլն 250 հազար դոլարի չափով եկամուտներ: Ըստ տնօրենի հաշվարկների, մեկ տարվա շահույթը կկազմի 9,2 մլն դոլարին համարժեք դրամ, աշխատողների աշխատավարձը 1 տարվա ընթացքում կավելանա մինչեւ 68 հազար դրամ: Միաժամանակ նշվեց, որ հանրախանութի պարտքը կազմել է 1,5 մլն դոլար, սակայն, տնօրենի հավաստմամբ, ներքին գործերի եւ ֆինանսների նախարարության համապատասխան ստուգումներից պարզվել է, որ պարտքերի ընդհանուր քանակը կազմում է 1 մլն 150 հազար դոլար:

Ընդմիջումից հետո մրցութային հանձնաժողովը հրապարակեց, որ կառավարության թիվ 297 որոշման 2-րդ կետի համաձայն 7 օրվա ընթացքում մանրամասն կուսումնասիրվի ներկայացված բիզնես-պլանը, որոշումը կհրապարակվի մամուլում:

Սեփականաշնորհման նախարարը, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, հակիրճ ներկայացրեց սեփականաշնորհման գործընթացում արված աշխատանքները, նշեց, որ այսօր ամբողջությամբ կա սեփականաշնորհված 1186 ձեռնարկություն, գործընթացի մեջ են 1613-ը, ներկայացված են փաթեթներ եւ գնահատված են 1718 ձեռնարկություն, փոքր օբյեկտների ընդհանուր՝ 7384-ից 94-97 թթ. ընթացքում սեփականաշնորհված է 5512 ձեռնարկություն, որից 1549-ը միայն այս տարվա ընթացքում: Սեփականաշնորհման սերտիֆիկատների ընդհանուր՝ 3 մլն 183 հազար հատից դեռեւս շրջանառության մեջ են 375 հազարը: Նշվեց, որ կառավարությունը համապատասխան առաջարկություններով դիմել է ԱԺ՝ բարելավելու սեփականաշնորհման գործընթացը:

Սեփականաշնորհման անցկացման առաջին փուլից հետո կա 60 տոկոս զանգվածային մասնավոր սեկտոր եւ, ելնելով իրավիճակից, կառավարությունը որոշել է երկրորդ փուլում մտցնել համապատասխան փոփոխություններ, որոնք վերաբերում են հողային եւ դրամական սեփականաշնորհմանը:

[illegible]

Կեղծ ահազանգ. ռումբ օպերայի շենքում

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 15-ին ՀՀ ՆԳ եւ ԱԱ ու պաշտպանության նախարարության հատուկ ստորաբաժանումները, հրշեջ ծառայությունը եւ շտապ օգնությունը ոտքի հանվեցին տագնապի ազդանշանով՝ ժամը 16:50 հնչած անանուն հեռախոսազանգի հետեւանքով, թե հանրապետության Ազգային օպերայի եւ բալետի թատրոնի շենքում ռումբ է դրված:

Ինչպես հայտնեց ՆԳ եւ ԱԱ նախարարի տեղակալ՝ գնդապետ Հովհաննես Վարյանը, առավելագույնս կարճ ժամկետում ձեռնարկվեցին բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ օպերայի շենքից մարդկանց էվակուացումն ու նրա շրջափակումը, ականների որոնումը: Սակայն ռումբը չէր հայտնաբերվել:

Գնդապետ Վարյանի խոսքերով, ընթացիկ տարում սա արդեն 6-րդ նման հեռախոսազանգն է: Նախավերջին տագնապի ահազանգը կապված էր Մալաթիայի հիվանդանոցի ծննդատան հետ: Նախորդ բոլոր դեպքերում պայթուցիկ սարքավորում չի հայտնաբերվել: Սակայն, նշեց Վարյանը, ձեռնարկված օպերատիվ միջոցների արդյունքում հայտնաբերվել է այն քաղաքացին, որը կեղծ տագնապ էր բարձրացրել Երեւան-Դնեպրոպետրովսկ չվերթի ինքնաթիռի առնչությամբ: «Մենք իրավունք չունենք չհակազդելու նման զանգերին, թեեւ, բարեբախտաբար, առայժմ դրանք, պարզվում է, կեղծ են», հայտարարեց Հ. Վարյանը:

Հանրահավաք

Ազգային միաբանության ուխտը հոկտեմբերի 17-ին ժ. 16-ին հրավիրում է հանրահավաքի «Ներկայացնելու գործող իշխանություններից ազատելու ծրագիրը»:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային [illegible] / 581841
Apple Macintosh համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» [illegible]
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

Սկիզբը էջ 1

Նկատի առնելով, որ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Հարություն Կարապետյանի հաշվետու զեկուցման ավելի ընդարձակ շարադրանքը մեր ընթերցողների ուշադրությանն ենք ներկայացնելու թերթի առաջիկա համարում, այստեղ համառոտակի նշենք միայն, որ այն կազմված էր մի քանի խիստ կարեւոր հիմնախնդիրների շուրջ՝ հանրապետության ներքաղաքական իրավիճակի վերլուծություն, երկրի սոցիալ-տնտեսական դրության եւ ժողովրդի սոցիա-

խիստ քննադատության ենթարկեց պետության տնտեսական քաղաքականությունը, մասնավորացման գործընթացը «սեփականաշնորհմամբ» նենգափոխելը, որը հանգեցրել է արտադրական կարողությունների փոշիացման եւ ժողովրդի կենսամակարդակի աղետալի անկման: Նշվեց, թե ՀՌԱԿ-ը դեռ 1994-ին դա բնորոշել է իբրեւ «ազգային արտադրության լճացման եւ գործազրկության աճի քաղաքականություն», որը անհնարին է դարձնում ցանկացած հասարակության հիմնական կայունարար ուժի՝ մի-

մարվում ԼՂՀ-ն Ադրբեջանին վերաենթարկելու միտումները, կոչ է արվում հայության բոլոր ուժերին սատար կանգնել Արցախի դատին, իբրեւ Հայ դատի բաղկացուցիչ մասի, որը «պաշտպանելը Հայաստանի եւ աշխարհասփյուռ հայության կենսական խնդիրն է»:

Հանրապետության տնտեսական կացության մասին բանաձեւում ստեղծված վիճակից դուրս գալու միջոցը համարելով «իրական շուկայական բարեփոխումների անցկացումը», փաստաթուղթը պետական իշխանության մարմիններից

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Քաղաքական ավելի լուրջ դերակատարության ակնկալիքներով

ՀՌԱԿ 7-րդ հանրապետական պատգամավորական ժողովը

լական կացության քննություն, արցախյան հիմնահարց եւ, բնականաբար, այս համապատկերում ՀՌԱԿ-ի տեղի ու դերի իմաստավորում, ներկուսակցական խնդիրների արծարծումներ:

Հիմնական զեկուցողը, պրն Հարություն Կարապետյանը, ամենասկզբից ընդգծեց, թե «ՀՌԱԿ-ը պատմական նվաճում է համարում ինքնիշխան պետության հաստատումը եւ սկիզբ առած ժողովրդավարական ու ազատական գործընթացները հանրապետությունում», սակայն անմիջապես էլ ավելացրեց, որ Հայաստանի ներքաղաքական զարգացումները «մեկ նախադասությամբ» գնահատելու դեպքում պետք է համարել իբրեւ «նա[illegible] թյունից եւ ազատականությունից», ինչն [illegible] «ցավով է արձանագրում»: Հանրապետության Ազգային ժողովը, ըստ զեկուցողի, որը ձեւավորվել էր ազատ, բայց ոչ արդար ընտրությունների մթնոլորտում, «դարձավ քաղաքական դաշտում նահանջի շարունակողը»: Եվ բնական է, որ «այսպիսի անառողջ քաղաքական միջավայրում իրականացված ՀՀ նախագահի ընտրությունները զերծ չէին կարող մնալ քաղաքական ախտահարումից»:

Զեկուցողը միաժամանակ սուր քննադատության ենթարկեց նաեւ ընդդիմության ղեկավարներին, որոնք «իրենց գործողություններով փաստարկեցին «նմանության» աստվածաշնչյան ճշմարտությունը» եւ ստանալով ընտրողների «աննախադեպ վստահությունը (40 տոկոս ձայներ) անտեսեցին հասարակության շահերը եւ առաջնորդվեցին իշխանատենչության, նախկին գործընկերների, համախոհների նկատմամբ վրեժխնդրության մղումով»:

Ըստ ՀՌԱԿ ղեկավարի՝ իրենք, կանխատեսելով նման զարգացումները եւ առաջնորդվելով «սխալը նվազագույնի հասցնելու» սկզբունքով, պաշտպանեցին հանրապետության ներկայիս նախագահի թեկնածությունը եւ դրանով իսկ՝ «հասարակական կայունությունը, նպաստելով հասարակությանը նոր հեղափոխական ալիքից զերծ պահելուն»:

Հայտարարելով, թե «ՀՌԱԿ-ը շուկայական բարեփոխումները համարում է միջոց սոցիալական նպատակների ապահովման համար եւ չարդարացված է գտնում հասարակության կրած զրկանքներն ու պետության կորուստները եւ մերժում է դրանք որպես անցման շրջանի անխուսափելի տուրք ներկայացնելու փորձերը», զեկուցողը

ջին խավի ձեւավորումը:

Պրն Կարապետյանն այնուհետեւ ընդգծեց, թե «ներքաղաքական զարգացումները Հայաստանում եւ Ղարաբաղյան հիմնահարցի շուրջ ազդեցիկ երկրների ծավալած սակարկությունների ոչ բարենպաստ միտումները միջազգային ասպարեզում առավել ընդգծելի են դարձնում ազգային միասնության ապահովման անհրաժեշտությունը թե Հայաստանում, թե սփյուռքում»: Այս առումով կարեւորվեց «Ի պաշտպանություն Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության» համահայկական համաժողովի գումարման անհրաժեշտությունը:

Բնականաբար, ակնկալելի էր, որ մի անդրադարձ է կատարվելու ՌԱԿ-ՀՌԱԿ հարաբերությունների, Հայաստանում գործող ռամկավարական ուղղության այլ կուսակցությունների նկատմամբ վերաբերմունքի հարցին: Պրն Կարապետյանի գնահատականները բավական խիստ էին, բայց նաեւ զուսպ, ակնհայտորեն առաջացած ներռամկավարական կնճիռները հարթելու համար տեղ թողնող ենթատեքստով:

Չանդրադառնալով ներկուսակցական այլ խնդիրների, որոնք ընթերցողների լայն շրջանակների համար հազիվ թե շատ մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում, ասենք, որ եւ զեկուցողը, եւ հետագայում ելույթ ունեցող բազմաթիվ պատգամավորներ հավաստեցին այսուհետեւ կառուցողական ընդդիմություն լինելու իրենց վճռականությունը, երկրի քաղաքական կյանքին առավել մեծ ակտիվությամբ մասնակցելու մտադրությունը, ձեւավորված քաղաքական դաշտում ավելի ծանրակշիռ տեղ զբաղեցնելու լուրջ ձգտումը:

Ինչպես նշեցինք, պատգամավորական ժողովի ընդունած կարեւոր բանաձեւից էր «Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ ՀՌԱԿ դիրքորոշման մասին» փաստաթուղթը: Նրանում միանգամայն անընդունելի են հա-

պահանջում է վարել «երկրի ներսում զբաղվածության ապահովմանը եւ տնտեսական ակտիվության աշխուժացմանը ուղղված քաղաքականություն»:

Պատգամավորական ժողովի արժանիքը պետք է համարել այն, որ մթնոլորտը խիստ գործարար-ընկերական էր, ելույթ ունենալու իրավունքից օգտվեցին գործնականում բոլոր ցանկացողները՝ թե պատգամավորները, թե հյուրերը: Այս վերջիններից ողջույնի խոսքով հանդես եկան ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության անդամ պրն Վարդան Ուզունյանը (Լոնդոն) եւ Երվանդ Ազատյանը (Դետրոյթ):

Օրախնդիր հարցեր էին բարձրացնում հատկապես տեղերից եկած պատգամավորները (Ստեփանյան Էդիկ՝ Գորիսի «Սյունիք» ակումբից, Բաղդասարյան Արմեն՝ Կապանի «Դավիթ Բեկ» ակումբից, Գյումրիի ներկայացուցիչները եւ այլն), որոնց ելույթներում ժողովրդի իրական ծանր վիճակի արտացոլքն ու ցավն էր, հաճախ հուսահատության մատնված բնակչության մեծ մասին ինչ-որ կերպ սատարելու անկեղծ մտահոգությունը:

Պատգամավորական ժողովը լավ տպավորություն թողեց իր կազմակերպվածությամբ եւ լրջությամբ: Ի տարբերություն ՀՌԱԿ նախորդ համագումարի եւ հակառակ Հայաստանում ընկալյալ սովորության, այս անգամ այն անցկացվեց աշխատանքային սեղանների շուրջ, առանց ամբիոնների ու բեմի, ըստ երեւույթին ապահովելու համար բոլոր պատգամավորների համահավասարության սկզբունքը եւ գործնական մթնոլորտը: Կարելի է ակնկալել, որ ՀՌԱԿ-ը, իբրեւ մեր ազգային ավանդական կուսակցություններից մեկի հայաստանյան ժառանգորդ ու գործի շարունակող, առաջիկայում ավելի կուժեղացնի իր պայքարը մեզանում առավել արժանավոր քաղաքական դերակատարության հասնելու համար:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ինչպե՞ս հասկանալ փոխզիջումը

Կամ՝ դարձյալ «փուլ առ փուլի» մասին

Վերջերս իր ասուլիսներից մեկում Պարույր Հայրիկյանը հետաքրքիր միտք հայտնեց. երբ Հնչակյան կուսակցությունը համարում են աջակողմյան, դրանով փչացնում են մի ամբողջ սերունդ եւ արժեզրկում հայոց լեզուն: Համաձայնելով ասվածին, ստիպված եմ հիշել լեզվի արժեզրկման ոչ պակաս վտանգավոր, հետեւանքներով ավելի հեռուն գնացող «դասական» մի նմուշ: Այն է՝ միջազգային հանրության կողմից համառորեն մեզ փաթաթվող «փոխզիջումը», որ վերջերս «ուշ հասկացողների» գիտակցությանը փորձեց հասցնել «Առավոտ» օրաթերթը: Փորձն, ըստ «Առավոտում» ընդունված ավանդույթի, սրամիտ էր, բայց առանձնապես չպարզեց սույն բազմիմաստ հասկացողության էությունը (համենայնդեպս, արցախյան «կարգավորման» ծիրում):

Ըստ «Առավոտի», (եւ ընդհանրապես) «փոխզիջումը ենթադրում է փոխադարձ զիջումներ, այսինքն՝ զիջումներ ոչ միայն ազերիների, այլեւ մեր կողմից»: Այսինքն, փոխզիջում նշանակում է երկկողմանի զիջում, որի արդյունքում հաղթողներ եւ պարտվողներ չկան (ականջդ կանչի, Քաղբյուրո): Ըմբռնելով այս պարզ ճշմարտությունը, եռանախագահության առաջարկած «փոխզիջումը» հասկանալու հերթական հուսահատ փորձ անենք, ելնելով, ասենք, Ռուսաստանի արտգործնախարարի՝ Բաքու կատարած այցի ընթացքում Արցախի խնդրի «փուլային կարգավորման» ծրագրի վերաբերյալ ադրբեջանական աղբյուրներով «սպրդած» տեղեկատվությունից: «Հայկական կողմն Ադրբեջանին է վերադարձնում գրավված 6 շրջանները, որից հետո, Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի ճշգրտմանը զուգահեռ, Շուշին եւ Լաչինը»: Կարգավիճակի ճշգրտման վերաբերյալ պատրանքները, անշուշտ, ավելորդ են, քանզի հարգարժան դիվանագետը «Ելցինի անունից հավաստիացրել է ադրբեջանական կողմին, որ հայ-ադրբեջանական հակամարտությունը կարգավորվելու է Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության հիման վրա»: Ուրեմն, զիջելով բազմաթիվ կյանքերի գնով ձեռք բերածը, հայկական կողմը շահում է... խելոք, օրինավոր եւ օրինապահ, այս աշխարհի հզորների կամքին «ընդմիշտ» (կոկա-կոլայի պես) հնազանդ երկրի հեղինակություն: «Խոշոր շահումը» սրանով սահմանափակվում է, քանի որ «ճշգրտվելիք» կարգավիճակը կանխորոշված է լիսաբոնյան գագաթաժողովի եւ եռանախագահության անդամ երկրների հայտարարություններով: Ասել է թե՝ Հայաստանի պարագայում զիջումը տեսանելի է անզեն աչքով, ինչը դժվար է ասել «փոխզիջման» մասին:

Դառնանք Ադրբեջանին: Ի՞նչ է զիջում «զարկված ու զրկված» մեր հարեւանը «փոխզիջման» արդյունքում: Հետաձգում է Խորհրդային Միության մայրամուտին ԼՂԻՄ ինքնուրույն վարչական միավորի լուծարման «սահմանադրական» ակտի կենսագործու՞մը, Արցախի հողը հայերից մաքրագործելու «սուրբ» առաքելության «իրագո՞րծումը»: Եվ սա՝ ինչ-որ անորոշ կարգավիճակի պայմանով, որ, դատելով ադրբեջանցի դիվանագետների հայտարարություններից, հազիվ թե գերազանցի «Ադրբեջանի անհնազանդ քաղաքացիների հանրության» կարգավիճակին: Այսինքն, արդեն իսկ տանուլ տված Արցախը շահում է ոչ թե միանգամից, փաթեթով, այլ «փուլ առ փուլ», (կամաց-կամաց), Արցախը կրկին մանկածնության անկասելի ներուժով օժտված ազերի ընտանիքներով լցնելու խոստումնալից հեռանկարո՞վ:

Տպավորիչ զիջում է, այնպես չէ՞, որ զվարճալի կթվա աշխարհի բոլոր եփած ու տապակած հավերին: Սակայն՝ ոչ «տարածքային ամբողջականությունը» սրբագործող միջազգային «խաղաղարար» կազմակերպություններին եւ նրանց տեղական «մունետիկներին»:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մշակույթի նախարարի չորս տեղակալներն ազատվել են աշխատանքից

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի՝ հոկտեմբերի 15-ի որոշումներով, մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարի չորս տեղակալները՝ Միքայել Ստամբոլցյանը (կինոյի հարցերով), Կորյուն Ղաֆադարյանը (հուշարձանների պահպանության եւ վերականգնման հարցերով), Անելկա Գրիգորյանը (կերպարվեստի հարցերով) եւ Ստեփան Լուսիկյանը (երաժշտական արվեստի հարցերով) ազատվել են աշխատանքից:

Երկու հանցագործ դատապարտվեցին մահապատժի

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ գերագույն դատարանում ավարտվեց 1997 թ. ապրիլի 20-ին Արմավիրի մարզի Քարակերտ ավանի բնակիչներ, ամուսիններ Ադո եւ Ջիլե Մամոյանների՝ ծանրացուցիչ հանգամանքներում կատարված դիտավորյալ սպանության քրեական գործի դատաքննությունը: Նախաքննությամբ պարզվել էր, որ հանցագործ խմբի անդամներ Առաքել Գաբրիելյանը, Արթուր Կիրակոսյանը, Վարդան Մանուկյանը եւ Արմեն Գրիգորյանը 1996–1997 թթ. ընթացքում կատարել էին եւս երկու ծանր հանցագործություն՝ ավազակային հարձակում Երեւանի բնակիչ Մ. Հարությունյանի ընտանիքի վրա եւ ավազակային հարձակմամբ գույքին տիրանալու նպատակով սպանել էին Երեւանի բնակիչ 25-ամյա Հարություն Ղազարյանին: Գերագույն դատարանի քրեական գործերի կոլեգիան հիմնավորված համարեց առաջադրված մեղադրանքները՝ ամբաստանյալներ Ա. Գաբրիելյանին եւ Ա. Կիրակոսյանին դատապարտելով բացառիկ պատժամիջոցի՝ մահապատժի, Վ. Մանուկյանին՝ 15, Ա. Գրիգորյանին՝ 12 տարվա ազատազրկման: Բոլոր ամբաստանյալների անձնական գույքը բռնագրավվել է:

Քաղաքապետարանի նախկին աշխատակիցներին՝ ազատազրկում

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Գերագույն դատարանը վերջերս ավարտին հասցրեց քաղաքապետարանի մշակույթի եւ սպորտի բաժնի նախկին պետ Հովիկ Մինասյանի եւ նրա նախկին տեղակալ Անդրանիկ Բեգլարյանի վերաբերյալ առանձնապես խոշոր չափերի հասնող՝ 50 հազար դոլար կաշառք ստանալու մասին ՀՀ քրեական օրենսգրքի 185 հոդվածի 3-րդ մասով քրեական գործը: Ի դեպ, դատաքննության ավարտական փուլը՝ դատավճռի կայացումը, ՆԳ եւ ԱԱՆ թիվ 1 մեկուսարանում կատարվեց, որովհետեւ, ինչպես արդեն հաղորդվել է, Հովիկ Մինասյանի հիվանդ լինելը անհնար էր դարձնում նրան դատարան բերելը: Դատական կոլեգիան ձեռք բերված ապացույցներով հաստատված համարեց նրանց մեղսագրված հանցագործությունը՝ Հովիկ Մինասյանին դատապարտելով 10, իսկ Անդրանիկ Բեգլարյանին՝ 9 տարվա ազատազրկման, անձնական գույքի բռնագանձումով: Նրանք պատիժները կկրեն ուժեղացված ռեժիմի աշխատանքային գաղութում: Հովիկ Մինասյանի նկատմամբ դատավճռի կատարումը հետաձգվել է մինչեւ նրա առողջանալը, նկատի առնելով ՀՀ առողջապահության նախարարության եւ մեկուսարանի բուժմասի մասնագետների տեղեկանքը, որ Հովիկ Մինասյանը տառապում է կյանքին վտանգ սպառնացող մի շարք հիվանդություններով, նա ուղարկվել է քաղաքացիական բուժհիմնարկներում մասնագիտացված բուժում ստանալու:

ԱԶԳ

ազգային

Վախեցեք վրիժառու պատմությունից

Բաց նամակ Հայաստանի նախագահ Լ. Հ. Տեր-Պետրոսյանին

Զորի Բալայանն այն անձնավորությունն է, որի ներդրումը Արցախյան ազատամարտի գործում անուրանալի է: Հետեւաբար, այդ տեսանկյունից գրված նրա յուրաքանչյուր հոդված արժանի է հրապարակման, ամենալուրջ մոտեցման. նույնիսկ եթե, ինչպես ներկա պարագայում, խմբագրությունը համամիտ չէ նրա որոշ տեսակետներին: Մասնավորապես, մենք համամիտ չենք հանրապետության նախագահի հրաժարման նրա առաջարկին, քանզի հատկապես ներկա ճակատագրական պահին իմաստություն չէ իշխանության վերին ոլորտում որեւէ վակուում առաջացնելը:

Հարգելի պրն Նախագահ, երկարատեւ հրապարակախոսական գործունեության ընթացքում երբեք՝ ոչ խորհրդային իշխանության օրոք, ոչ էլ հետագայում ինձ թույլ չեմ տվել հախուռն կերպով պարսավել թիրախ դարձած զոհին: Չեմ սպանել չինովնիկական ծառայողական ձիուց ընկած նոմենկլատուրային վիրավոր ձիավորին: Համարձակություն փոխ չեմ առել վերակառուցումից, չեմ օգտվել ժողովրդավարության ընձեռած ամենաթողությունից, որպեսզի աստվածաշնչյան պատվիրանները քամահրելով, սադիստաբար, ինչպես Դուք արտահայտվեցիք Ձեր մամլո ասուլիսում, «անարգեմ, խեղդեմ, խայտառակեմ ում պատահի»:

Մամուլը երկսայր զենք է, եւ որպես բժիշկ լավ հասկանում եմ, որ հերձանակով կարելի է թե՛ փրկել մարդուն, եւ թե՛ սպանել նրան: Քանիցս նայել եմ մահվան աչքերին: Բայց մեզ սպառնացող վտանգի, հայրենի երկնքում սեւ ամպերի կուտակման պահին կայուն կերպով հետեւում եմ Պարույր Սեւակի իմաստությանը. «Եթե ասեմ-բոց կլինի, եթե չասեմ-խոց կլինի»: Հաճախ հայտնվել եմ հիրավի շեքսպիրյան երկընտրանքի առջեւ. «Ասե՞լ, թե չասել»: Գրել եմ բազմաթիվ գրքեր, գրքույկներ, լրագրային ու ամսագրային ակնարկներ ու հոդվածներ, բայց հաճախ էլ լռել եմ, ասես կուտակելով հոգուս ցավը, վիրավորական հարձակումներին պատասխանելով չեխովյան «արհամարհիչ լռությամբ»: Այդպես վարվեցի, երբ Դուք պանթուրքիզմի նկրտումների դեմ իմ ունեցած ելույթին ի պատասխան կազմակերպում էիք բազմահազարանոց հանրահավաքներ, որտեղ «անարգում, խեղդում, խայտառակում էիք»: Բայց ես լռում էի, հետեւելով Պարույր Սեւակի եւ Անտոն Չեխովի խորհուրդներին:

Լռում էի այնպես, որ լսելի էր լինում ամենուրեք:

Իսկ երբ Դուք եւ Ձեր համախոհները (կամ այն ժամանակվա համախոհները) անցաք իշխանության գլուխ, ես ընդունեցի միակ ճիշտ վճիռը: Ամեն ինչ անել, որպեսզի հասարակության պառակտումը չխորանա: Քանզի Ձեր իշխանության գլուխ անցնելը ժամանակի առումով համընկավ արդեն սկսված իսկական պատերազմին: Իսկ Ձեր՝ Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ ընտրվելուց մեկ շաբաթ առաջ հրապարակվեց ԽՍՀՄ նախագահի հրամանագիրն, այսպես կոչված, անօրինական ելուզակախմբերի զինաթափման մասին: Իհարկե, հրամանագրի սուր ծայրն ուղղված էր այն ժամանակ երկրում միակ թիրախի՝ Ղարաբաղի դեմ: Նման իրավիճակում պառակտման խորացում թույլ տալը կնշանակեր դավաճանել հարազատ ժողովրդի ապագային: Եվ բնավ պատահական չէ, որ ես լինում էի Ձեր աշխատասենյակում, իսկ Արցախում կամ Մոսկվայում գտնվելիս մշտապես կապվում էի հեռախոսով... Այլ կերպ չէի կարող վարվել. հայրենիքն արտաքին թշնամու հետ պատերազմի մեջ էր, եւ ներքին միավորումն այլընտրանք չուներ: Չկիսելով Ձեր քաղաքական հայացքները, գտնում էի, որ անթույլատրելի է զբաղվել ինքնագործունեությամբ, երբ կա օրինական կերպով ընտրված երկրի ղեկավար, կա պետությունների ղեկավարների ճանաչված պաշտոնակից: Եվ եթե Հայաստանը խուսափեց քաղաքացիական պատերազմից, «ամենքի դեմ ամենքի պատերազմից», ապա դա տեղի ունեցավ բացառապես բուն Ազգային գաղափարի շնորհիվ, որը Դուք հիմնովին ժխտում եք:

Իմ նման բազմահազար մարդիկ, ինչպես ասում են, բջջային մակարդակով զգում էին, որ հարկավոր է ինչ-որ բանից հրաժարվել, փոխզիջումների դիմել աղետը կանխելու համար, որի անունն է պառակտում: Անկարելի էր յոլա գնալ առանց բանակի ստեղծման, բայց մի՞թե պառակտված հասարակությունը կարող է ունենալ բռունցքված, միասնական բանակ:

Ահա թե ինչու համագործակցում էի. ինձ ղեկավարում էր Ազգային գաղափարը, որը հազարամյակներով ապրում է մեր մեջ: Բարիկադները, խրամատներն ու բլինդաժներն ընդունում եմ միայն ռազմաճակատի գծում: Եվ նույնիսկ, երբ Ձեզ հայտնի պատճառով ես խզեցի մեր անձնական հարաբերությունները (եթե կբարեհաճեք, համարենք, որ խզեցիք Դուք, որ նախաձեռնությունը բխում էր Ձեզնից), ես բարիկադներ չսարքեցի: Մենք ջուր էինք լցնում բացառապես մեր պետական ջրաղացին, որպեսզի գործեր ամբողջ ուժով: Իսկ Դուք, ավա՜ղ, մեղմ ասած, լցնում էիք կողքին, կամա թե ակամա՝ օտարի ջրաղացին: Նավատորմում ասում են՝ թիավարել եք սխալ ուղղությամբ: Բոլորը ձգտում էին խփել մեխի գլխին, իսկ Դուք, Լեւոն Հակոբի, հաճախ խփում էիք պայտին: Դրա թարմ օրինակը Ձեր մամլո ասուլիսն է:

Այդ ինչո՞ւ հանկարծ Դուք հնգամյա մեկուսացումից հետո, հենց այժմ որոշեցիք հանգամանալի մամլո ասուլիս անցկացնել ոչ միայն տեղացի եւ Հայաստանում հավատարմագրված լրագրողների համար, այլեւ «Ինտերնետի» միջոցով՝ արտասահմանի զանգվածային միջոցների համար: Պատճառը Ղարաբաղն է, որը Լիսաբոնի հանդիպումից եւ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների ու նրանց ներկայացուցիչների ռմբակոծության նմանվող մի շարք այցերից հետո, փոքրածավալ դարձավ մեծ տերությունների համար: Ղարաբաղին եւ Հայաստանին առաջադրեցին ժամկետ. մինչեւ տարեվերջ լուծել հարցը: Եվ սթափվելու ժամանակ չտալու համար սկսեցին ահաբեկել ամեն տեսակ ավանդական բեռնարգելքներով եւ տնտեսական կամ այլ պատժամիջոցներով: Ժամանակը ճշտեցնում էր: Եվ թվում էր, Ձեր վարքագիծը միանգամայն տրամաբանական է. փարատել ասեկոսեները եւ կառավարել դրանք:

Հեռուստատեսությամբ դիտելով գրեթե երկժամյա հաղորդումը, ես հանկարծ ըմբռնեցի, որ Դուք ղարաբաղյան թեման դիտավորյալ էիք շրջանցում հրատապ, երբեմն էլ տագնապալի հարցերի համալիրով, որոնք էլ հենց պետք է ընդգծեին հանգերգը: Հայաստանը նորմալ պետություն չի դառնա, մինչեւ չլուծվի Ղարաբաղի հարցը եւ, որպես դրա ածանցյալ, չվերացվի շրջափակումը: Մի՞թե նախագահը դիմել է դիվանագիտական հնարքի. ասում է մի բան, անում ուրիշ բան, կանի մի երրորդ բան: Գիտությունը հիմնավորապես մերժում է դիվանագիտական խաղերը զանգվածների հետ, որոնց համար օտար է խորամանկությունը: Չարիք է, երբ ղեկավարի խոսքը շփոթության է մատնում ժողովրդին: Պատկերացրեք հայ ժողովրդի վիճակը, որն իր նախագահի շուրթերից լսում է, թե «մենք Թուրքիայի հետ որեւէ խնդիր չունենք» եւ թե «Ազգային գաղափարախոսությունը կեղծ կատեգորիա է»...

Մինչդեռ հայտնի լինի Ձեզ, որ Ազգային գաղափարախոսություն կա թե՛ ժողովրդական դյուցազնավեպում, թե՛ Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցում եւ թե հայերեն տառերով Մեսրոպ Մաշտոցի գրած առաջին խոսքերում. «Ճանաչել զիմաստութիւն եւ զխրատ, իմանալ զբանս հանճարոյ»: Եվ Հայ դատը մեր փրկարար գաղափարն է, առանց որի անհնար է պատկերացնել ազգային ռազմավարական միտքը: Աշխարհասփյուռ ժողովուրդը չէր կարող առանց իրեն միավորող Ազգային գաղափարի, ասես Արցախից ստացված ազդանշանով վեր պարզել միավորում խորհրդանշող բռունցքները: Եվ հենց Ազգային գաղափարը հրապարակում հավաքեց ժողովրդին, որն էլ Ձեզ ղեկավար առաջադրեց:

Իրական Ազգային գաղափարը հազարամյակների ընթացքում օգնել է գոյատեւել, պահպանել հայ ազգի նկարագիրը: Եվ հանկարծ Դուք՝ Հայաստանի նախագահը, դա անվանում եք կեղծ կատեգորիա, ըստ որում, խոստանում եք մշտապես պնդել դա: Ազգային գաղափարախոսությանը հակադրելով ժողովրդավարությունը, ընդգծում եք դրանց իրարամերժ բնույթը: Ես չէ, որ ասել եմ, թե ժողովրդավարությունն առանց ճշմարիտ Ազգային գաղափարախոսության ծնում է հեղափոխություն: Եվ այս կապակցությամբ «հակահեղափոխականներից» մեկը հեղափոխությունը կանխելու նպատակով հայտարարել է. «ժողովրդավարությունը ժամանակ առ ժամանակ հարկավոր է արյան մեջ խեղդել»:

Պնդում են, թե իր ժողովրդավարության փայլուն հաղթանակներից մեկը Հելսինկիի համաձայնագիրն է իր եզրափակիչ ակտով, որ այսօր դարձել է ԵԱՀԿ-ի եւ մասնավորապես Ղարաբաղի հարցով զբաղվող Մինսկի խմբի երեք համանախագահների գործունեության ուղեցույց: Նորահայտ «եռյակը» այս տարվա մայիսի 31-ին Ստեփանակերտ ժամանեց խորհրդապահական փաթեթով, որտեղ Արցախի ճակատագիրն էր: Կողմերին 14 օր տվեցին մտածելու: Ճիշտ է, մեկ-երկու օր հետո այդ խորհրդապահությունից հետք անգամ չմնաց: Ազերիները չկարողացան զսպել ուրախությունը եւ գաղտնազերծեցին «փաթեթը»: Երկու շաբաթ անց՝ հունիսի 14-ին, «եռյակի» ներկայացուցիչները ժամանեցին արդեն պատասխան ստանալու: Ինչպես հայտնի է, պատասխան չեղավ: Ղարաբաղցիներն առհասարակ հրաժարվեցին քննարկել փաստաթուղթը, որի համաձայն մեր հայրենիքի ճակատագիրը հանձնվում է իր դահիճների ձեռքը: Որքան ինձ հայտնի է, հենց այստեղ էլ տարաձայնություններ սկսվեցին անձամբ Ձեր եւ Արցախի ղեկավարության միջեւ:

Մամլո ասուլիսում Դուք նշեցիք Ղարաբաղի հարցի լուծման 5 տարբերակ: Մեկ օր անց Դավիթ Շահնազարյանը նշեց 2 տարբերակ: Ղարաբաղցիները գտնում են, որ կա միայն մեկ տարբերակ: Իսկ հարցի փաթեթային կամ փուլային լուծման շուրջն արվող ճամարտակությունները փաստորեն նույն բանն են ասում: Ձեր կարծիքով, եթե ղարաբաղցիները շարունակեն համառորեն իրենցը պնդել (իսկ դա նշանակում է չլինել մազոխիստ, չխաբվել, մերժել ստրկությունը), ապա դեռ 20-30 տարի մեզ թույլ չեն տա պահպանել ստատուս քվոն. «Միջազգային հանրությունը ձեւեր, միջոցներ կգտնի մեզ... խեղճացնելու...»:

Խոսելով միջազգային հանրության մասին, Դուք, անկասկած, նկատի ունեք նույնիսկ ոչ թե ԵԱՀԿ-ն կամ նման կազմակերպությունները, այլ երեք երկիր (ԱՄՆ, Ֆրանսիա եւ Ռուսաստան), որոնք, կարծես թե, ղեկավարվում են ժողովրդավարական սկզբունքներով: Այ քեզ ժողովրդավարություն, որը կարող է «խեղճացնել» մի ամբողջ ժողովուրդ, այսինքն՝ բռնությամբ նրան ստիպել իր պատմական հողով, նախնիների աճյուններով, հոգեւոր ժառանգությամբ մնալ այժմ արդեն ոչ թե խորհրդային, այլ, ըստ էության, թուրքական Ադրբեջանի կազմի մեջ: Ըստ որում, գիտենալով եւ բնավ չկասկածելով, որ «չարդախլուն», «սումգաիթը», «շուշին», «կիրովաբադը», «գետաշենը», «շահումյանը», «նախիջեւանը» բուն թուրքական ազգային գաղափարախոսության, այսինքն՝ պանթուրքիզմի գաղափարախոսության հենց գործնական էությունն են:

«Կյանքի իրողություններին» տրամաբանական ձեւ տալու Ձեր փորձը նման է լողափի տաք ավազին թափված ջուրը խմելու ապարդյուն ցանկության: Դուք ապարդյուն ջանում եք համոզել, թե բավական է Ղարաբաղը հանձնել Ադրբեջանին (հենց այսպես է դրված հարցը, եւ այսպես կոչված փոխզիջումների վերաբերյալ բոլոր խոսակցությունները խորամանկություն են), եւ անմիջապես կվերացնեն շրջափակումը: Ես Ձեզ չեմ համարում միամիտ մարդ: Համոզված եմ, որ Դուք շրջափակման վերացմանը հավատում եք այնքան, որքան հավատում էիք, թե կաթողիկոսական ընտրություններից հետո հրաշք կկատարվի եւ Անթիլիասը կմիավորվի Էջմիածնի հետ: Իհարկե, Ադրբեջանը մեծագույն գոհունակությամբ կապաշրջափակի ճանապարհը, գիտենալով, որ ցանկացած պահի կրկին կփակի, հերթական սակարկությունը սկսելու համար: Ախորժակը բացվում է ուտելիս:

Հիշատակելով սոսկ «փաթեթային տարբերակի մեկ մասը», Դուք թվարկում եք իրենց լուծումը պահանջող հարցերը: Ահա Ձեր խոսքերը. «Գրավյալ տարածքների վերադարձ (բացառությամբ Լաչինի շրջանի)»: Հետեւաբար, հարկավոր է վերադարձնել արյան գնով ազատագրված մյուս բոլոր պատմական հայկական հողերը: Այդ թվում, ասենք, Քարվաճառի, Կուբաթլուի եւ Զանգելանի շրջանները, որոնք գտնվում են Լաչինից հյուսիս եւ հարավ: Մինչդեռ դա աշխարհագրական մեկ ամբողջություն է, որը պարանոց է դարձել Հայկական ԽՍՀ-ի եւ ԼՂԻՄ-ի միջեւ: Բաժանումը վարչական շրջանների իրականացվել է Ստալինի ցուցումով, որպեսզի շրջանային իշխանությունների համար ավելի հեշտ լինի... մարդկանց վարքագիծը հետեւելը: Իսկ մենք այսօր թույլ ենք տալիս ամբողջական ու կարեւոր ռազմավարական շրջանը դիտարկել ստալինյան վարչատարածքային դոգմաների տեսանկյունից: Վերհիշենք, թե ինչպես Ստալինը Ղարաբաղը, ավելի ճիշտ՝ ԼՂԻՄ-ը Հայաստանից, իսկ առավել ստույգ՝ Հայկական ԽՍՀ-ից վերջնականապես անջատելու նպատակով նրանց միջեւ «տեղավորեց» Քրդական ազգային օկրուգը, իսկ 4 տարի անց՝ 1930 թ. լուծարեց «Կարմիր Քրդստանը», դարձնելով վարչական շրջան, որտեղ 4 տարում քնիկ հայերի թվակազմը կտրուկ կրճատվել էր:

Ենթադրենք, որ Ձեր կոչով վաղը վերադարձնում ենք թեկուզ վերոհիշյալ 3 շրջանները: Հայաստանի պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանը եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պաշտպանության նախարար Սամվել Բաբայանն անհապաղ ստիպված կլինեն Վարդենիս-Քարվաճառ, Վայք-Քարվաճառ, Գորիս-Կուբաթլու, Կապան-Կուբաթլու, Կապան-Զանգելան, Մեղրի-Զանգելան, Մարտակերտ-Քարվաճառ, Հադրութ-Կուբաթլու սահմաններում տեղադրել նոր պահակակետեր, տարակենտրոնացնել զորքերը: Դրանք որտե՞ղ վերցնենք: Չէ՞ որ խոսքը 6 շրջանի մասին է: Դա նշանակում է, որ Ղարաբաղը ստիպված կլինի ուժեղացնել սահմանները Ջեբրայիլի, Ֆիզուլու եւ Աղդամի շրջանների հետ: Մնում է ավելացնել, որ ազերիներն անմիջապես կվերականգնեն իրենց բոլոր կրակակետերը հարձակման պատրաստ հրանոթներով, որոնք առաջվա պես ուղղված կլինեն առանց բացառության բոլոր հայկական բնակավայրերի վրա:

Չմոռանանք. 6 հազար զոհերի գնով մենք փրկեցինք հայրենիքը: Չհաշված 15 հազար վիրավորներին, մոտ 8 հազար հաշմանդամներին, որոնցից 4 հարյուրի վերջույթներն անդամահատվեցին: 100-ից ավելի մարդ գամված է հաշմանդամի սայլակին, 35 երիտասարդ իսպառ զրկվել է տեսողությունից: Մասնակիորեն կամ ամբողջովին ավերվել են 150 քաղաք ու գյուղ, ոչնչացվել են կենսապահովման բոլոր օբյեկտները: Չնայած դժվարություններին ու զրկանքներին, վերականգնել ենք կյանքը, տները եւ հաղորդակցության օբյեկտները: Իսկ հիմա թշնամուն թույլ տանք նախկին բարձունքների վրա վերականգնել կրակակետերը, հուսալով, թե մեզ կփրկեն այսպես կոչված «խաղաղարար ուժե՞րը», որոնց մասին խոսում են որպես անվտանգության երաշխավորի: Տեսել ենք Պոլյանիչկոյի եւ Սաֆոնովի գլխավորած այդ խաղաղարարներին. ով հաց ու ջուր էր տալիս, նրան էլ ծառայում էին: Ազերիների մի սադրանքը բավական է, որպեսզի հենց այդ «խաղաղարար ուժերի» եւ «բուֆերային ու սահմանազատիչ գոտիների» զորաբաժինների հետքն անգամ չմնա: Եվ այդ ժամանակ կրկին կգործեն Ֆիզուլու ու Հաջարի, Դովլաթյարլիի եւ Դիլագարդի կրակակետերը: Հենց այդ ազերական կրակակետերից էր, որ օր ու գիշեր գնդակոծվում էր հարեւան Մարտունու շրջանի Մաճկալաշեն գյուղը, որտեղ ապրում է Ռայա Ավետիսյանը՝ մորաքույր Ռայան: Նա էր, որ իր երկրորդ որդու թաղման պահին ժողովրդին դիմեց, ասելով, որ զոհաբերում է երկրորդ որդուն, բայց Աստված մի արասցե, պղծենք այն հողը (որի վրա արյուն են թափել իր որդիները), հանձնելով թշնամուն: Նրա՛ որդիները՝ Կոմիտասը եւ Կարենը, հավատում էին մեզ, հավատացին Ձեր «Պայքար, պայքար մինչեւ վերջ» կոչին: Հիմա Դուք, հարգելի նախագահ, ի՞նչ պատասխան կտաք ողբացող մորը: Կհասկանա՞ արդյոք նա Ձեզ, կների՞ Ձեզ: Ես ինքս ինչպե՞ս նայեմ նրա եւ իր 6 հազար քույրերի աչքերին, երբ դեռ նախքան 1988 թ. փետրվարը քայլել եմ Արցախի քաղաքներով ու գյուղերով եւ անդադար կրկնել, որ եթե այդպես շարունակվի, ապա Ղարաբաղը կարժանանա Նախիջեւանի ճակատագրին, որ առանց Արցախի Հայաստանն ապագա չունի եւ որ չի կարելի հանդուրժել ստրկությանը՝ այն համարելով նորմա: Նրանց օրինակներ էի բերում նույնիսկ Աստվածաշնչից. եթե չլինեին Մովսես եւ Ահարոն եղբայրները, եթե չլինեին իսրայելցիների ուղեղներում ու հոգիներում հազիվ առկայծող ծագումնաբանական ազգային գաղափարը, ապա ժողովուրդը հազիվ թե փրկվեր: Ես խոսում էի մեր հաղթանակի անխուսափելիության մասին, մեր ազգային գաղափարախոսության, դաշնակցականների ու ռամկավարների եւ այլն մասին, որ ամբողջ հայությունը փյունիկ թռչուն է, մի թեւը Հայաստանն է, մյուսը՝ սփյուռքը, իսկ սիրտը՝ արնածոր Ղարաբաղն է: Եվ թռչունը կարող է թռչել, հենվելով երկու թեւերի վրա եւ ունենալով բաբախող սիրտ: Մարդիկ հավատում էին ինձ ե՛ւ Արցախում, եւ թե՛ սփյուռքում: Ես ինչպե՞ս նայեմ նրանց բոլորի աչքերին:

Ես ի՞նչ պատասխան տամ Զոյա եւ Արշավիր Սարգսյաններին, որոնք կորցրել են երեք որդիներին եւ հարազատ Մարաղա գյուղը: Իսկ հիմա նրանք մեկ դյուժին թոռներով ժամանակավորապես տեղավորվել են ավերված գյուղերից մեկում, սպասե-

լով ծննդավայր վերադառնալու օրվան, որտեղ մեծացրել էին երեք հերոսներին. Կամոյին 92 թ. ապրիլի 10-ին թուրք-ազերիները ողջակեզ արեցին, ապա կտրեցին մոխրացած դիակի գլուխը, Շամոն նույն տարվա հուլիսին հերոսաբար զոհվեց Տոնաշենի մոտ, Գագիկը օգոստոսին զոհվեց Չլդրանում: Թե՞ Դուք կարծում եք, թե նրանց ծնողները մոռացել են «ոսկերչական դիվանագիտություն» վարելու Ձեր կոչերն ու խոստումները:

Ընդհանրապես Դուք ինչպե՞ս եք պատկերացնում այն տեսարանը, երբ, ուղղահայաց ենթակայության տրամաբանությամբ, բաքվեցի սադրիչ պաշտոնյան տեսչական առաքելությամբ կժամանի այն գյուղը, որտեղ գտնվում են Զոյա եւ Արշավիր Սարգսյանները, որոնք սրտի տրամաբանությամբ կփորեն նրա աչքերը: Դա կդառնա «Սարաեւոյի կրակոց»: Դուք մտածե՞լ եք արդյոք նման պայթյունավտանգ իրավիճակների մասին: Ուղղահայաց կապերի պայմաններում, բնականաբար, ղարաբաղցի պաշտոնյան էլ ստիպված կլինի մեկնել Բաքու, որտեղ, չեմ կասկածում, քիչ չեն Զոյա Սարգսյանի նման մայրերը: Դարձյալ «Սարաեւոյի կրակոցի» էֆեկտ: Մի՞թե պարզ չէ, որ ժամանակ է հարկավոր: Որ խուճապը կհանգեցնի արյունահեղության վերսկսմանը, եւ անկայուն խաղաղությունը կվերածի սպանդի. եւ դարձյալ կլինեն զոհեր: Այդ թեմայի շուրջը խոսե՞լ եք միստր Թալբոթի, մսյո Բլոյի, պրն Լազինսկու հետ: Պատմե՞լ եք նրանց կամ պարոնայք Քլինթոնին, Շիրակին ու Ելցինին, որ Մոնթեաբերդ շրջկենտրոնում ապրում է Հաղորդի գյուղի բնակչուհի Արփենիկ Հովհաննիսյանը, որի դուստր Ռիտան զոհվել է ականանետի հարվածից, որդի Սերգեյը զոհվել է Աղդամի մոտ, մյուս որդին՝ Ռաֆիկը, ազերիների կողմից պատանդ է վերցվել եւ մահացել է դաժան խոշտանգումներից: Երրորդ եւ չորրորդ որդիները՝ Վալերին եւ Ռուդիկը զոհվել են Մարտունու [illegible] դիգի մոտ: Հիմա այդ կնոջ ուսերին է բազմաթիվ որբացած թոռների հոգսը: Նրանց մեծացնում է հազիվ ծայրը ծայրին հասցնելով: Արդ, մի՞թե պարզ չէ, հենց որ վերադարձնենք Ֆիզուլու շրջանը, շարժական հրթիռակայանները մեզ հայտնի կրակակետերից կրկին կհարվածեն Մոնթեաբերդին, հիմա արդեն թիրախ դարձնելով տիկին Արփենիկի թոռներին: Համաձայնելով փուլային կամ փաթեթային, կամ որեւէ այլ տարբերակի, Դուք ազատ եք արձակում դահիճների ձեռքերը, որոնք իրենց արդեն հաղթող են զգում:

Ոչ առանց կոկետության Դուք խոստովանեցիք, որ գործել եք ոչ թե մեկ սխալ, այլ «տասնյակ» սխալներ: Եթե խորամուխ լինենք, բանը բնավ էլ սխալները չեն. դրանք ունենում է ամեն մի քաղաքական գործիչ: Խոսքն ավելի շուտ հայեցակարգի կամ, ըստ Թոմաս Ջեֆերսոնի, նախագահի անձնական թերությունների մասին է, որոնք իշխանությունների իրական բաժանման սկզբունքի բացակայության դեպքում կվերածվեն պետական համակարգի հանցագործությունների: Նման օբյեկտիվ գործընթացներ տեղի են ունենում նախագահի կամքից եւ նույնիսկ ցանկանալուց կամ չցանկանալուց անկախ:

Հասել է բարոյական սխրանք գործելու ժամը՝ հանուն սեփական անձի նկատմամբ հաղթանակի եւ այն բանի գիտակցմամբ, որ դու կարող ես քեզ հաղթահարել, ընդունել վճիռ, որը կվեհացնի եւ կազնվացնի Հայաստանի առաջին նախագահի նկարագիրը: Աստված մի արասցե, որ Ձեր աշխատակազմի, Ձեր պալատի ապագա տերը հաղթի ոչ թե ժողովրդի համար, այլ, ինչպես ընդունված է ասել, Լեւոնի կամ լեւոնականի դեմ մղվող կատաղի պայքարում: Կուզենայի, որ Հայաստանում նախագահի դիմանկարները ոչ թե դեն նետեին պաշտոնյաների աշխատասենյակներից, այլ, ինչպես արվում է քաղաքակիրթ երկրներում, հանգիստ փոխարինեին իրավահաջորդի դիմանկարով: Կուզենայի նաեւ, որ իրենք՝ պաշտոնյաները սեփական ճակատագրի համար չվախենային լոկ այն պատճառով, թե նոր նախագահը կիջնի «նոր ցախավելի» մակարդակին:

Այսօր մեր պետության մեջ տաղանդավոր, բանիմաց եւ որ գլխավորն է, երիտասարդ բազմաթիվ մարդիկ պատասխանատու պաշտոններ են զբաղեցնում: Եվ Աստված չանի, որ յուրօրինակ «մանկանց կոտորած» սկսվի լոկ այն պատճառով, որ նրանք օտարներ են յուրայինների մեջ: Որպես կանոն, նման բան պատահում է ծայրահեղ խորացած պառակտման եւ համընդհանուր քաոսի պայմաններում, երբ չարիքն սկսում է չարիք ծնել. այդ դեպքում աղետն անխուսափելի է, իսկ դա արտաքին թշնամու դեմ մղվող պատերազմում վերածվում է ողբերգության:

Աղետը կարող եք կանխել միայն Դուք եւ լոկ այն դեպքում, եթե, ի դեմս ԵԱՀԿ որոշ ուժերի, միջազգային հանրության կողմից Ղարաբաղին «հակամարտության» այսպես կոչված կարգավորման մահաբեր տարբերակների հապճեպ պարտադրումից առաջ նշեք ապագա նախագահական ընտրությունների օրը: Դուք կարող էիք նույնիսկ նշել նախագահության «Ձեր» թեկնածուի անունը: Ձեզ կմնա լինել արդար ընտրությունների անցկացման սահմանադրական երաշխավորը: Երեւի Ձեր շրջապատում կան արժանավոր թեկնածուներ, որոնց կընդունի ժողովուրդը: Կասկած չկա, որ ժողովուրդը ընտրական տեղամասերում ինքը ճիշտ ընտրություն կանի: Իսկ Դուք, տեղում մնալով մինչեւ հերթական նախագահի պաշտոնակալությունը, անձամբ գավազանը կհանձնեք Ձեր իրավահաջորդին, ով էլ նա լինի՝ «Ձերը» կամ «ոչ Ձերը»: Նա կլինի մերը, ամենքինը, քանզի կլինի ժողովրդի ընտրյալը: Այն, ինչ տեղի ունեցավ նախագահական վերջին ընտրություններում եւ այժմ տեղի է ունենում Ձեզ հետ, ոչ միայն Ձեր մեղքն է, այլեւ Ձեր դժբախտությունը: Եթե կուզեք իմանալ, նաեւ մեր ընդհանուր դժբախտությունը: Դուք ոչ առաջինն եք, ոչ էլ վերջինը: Ֆրանսիական կամ հոկտեմբերյան հեղափոխությունների, գորբաչովյան վերակառուցման կամ ղարաբաղյան շարժման բազմաթիվ ղեկավարներ իրենց վրա զգացել են վերելքների եւ վայրէջքների ջերմաստիճանային կորագիծը: Ուզում ենք խոստովանել, թե ոչ, մենք ապրում ենք հեղափոխական ժամանակաշրջան: Իսկ հեղափոխական կուռքերը պետք է ժամանակին հեռանան:

Հարգելի պարոն նախագահ, բարեփոխումների ժամանակաշրջանի առանձնահատկության, հաղորդակցությունների շրջափակման եւ մյուս «օբյեկտիվ պայմանների» Ձեր անվերջանալի վկայակոչումները, ուղղակի ասենք, քիչ են համոզիչ հնչում: Հայրենիքում մռայլ պատկեր է ստեղծվել: Հայրենիքը վտանգի մեջ է, քանզի վտանգը հայրենիքում է: Եվ դրանում ամենից քիչ մեղավոր է Ղարաբաղը, որը դարձել է Հայաստանի Ազատության վեկտորը, 20-րդ դարի Ավարայրը:

Մի քանի տարի առաջ «Մոնդի» թղթակիցը գրեց, որ «Հայաստանի ղեկավարությունն արդեն չի բացառում Լեռնային Ղարաբաղի անկման հնարավորությունը», եւ անմիջապես էլ մեջբերեց Ձեր խոստովանությունը. «Դա կնշանակի նաեւ իմ վերջը»:

Ես խորհուրդ չէի տա հավասարության նշան դնել սեփական անձի եւ Արցախի միջեւ: Ղարաբաղը կմնա, եթե նույնիսկ Ձեզ հարկ լինի հեռանալ: Ավելին, Ձեր գիտակցված, կշռադատված եւ ժամանակին հեռանալը միայն կամրապնդի նրան: Սա է ճշմարտությունը, որը չէր կարող չասել հայ գրողը Հայաստանի նախագահին: Ինչ արած, վաղանցիկ է աշխարհիկ փառքը: Թեեւ Դուք կարող եք Ձեզ երջանիկ մարդ զգալ: Ճակատագրին հաճո էր, որ դառնայիք առաջին նախագահ: Եվ Ձեր վերջին քայլը պետք է արժանի լինի Հայաստանի առաջին նախագահի նկարագրին:

Կրկնում եմ, հեղափոխական կուռքերը պետք է ժամանակին հեռանան: Սա է ուսուցանում իմաստուն պատմությունը, որը լինում է թե հիշաչար եւ թե վրիժառու:

Անկեղծորեն՝ ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

ԱԶԳ միջազգային

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Օլսթեր. Հաշտության երկար ուղին

Մի քանի տարի առաջ Հյուսիսային Իռլանդիայում բողոքական եւ կաթոլիկ քաղաքական ղեկավարների պաշտոնական բանակցությունների ձեռնարկումը կգնահատվեր որպես հույժ կարեւոր իրադարձություն: Մինչդեռ այժմ՝ գրեթե երեք տասնամյակ շարունակվող հուզումներից եւ ընդհարումներից հետո, սեպտեմբերի վերջին սկսված այդ աննախադեպ պատմական հանդիպումն առանձնակի խանդավառություն չի առաջացնում իռլանդացիների մեջ: Ոգեւորություն չի նկատվում ոչ մայրաքաղաք Բելֆաստի փողոցներում, ոչ էլ նույնիսկ Լոնդոնի եւ Դուբլինի նախարարական աշխատասենյակներում, թեեւ Բրիտանիան եւ Իռլանդիան խաղաղության գործընթացի մասնակից կողմեր են: Անտարբերության պատճառն այն է, որ սպասվում են երկարատեւ եւ անզիջում բանավեճեր: Բելֆաստի Սթորմոնթ դղյակում բանակցությունների սեղանի շուրջ հավաքվել են քաղաքական տասը կուսակցությունների, այդ թվում Իռլանդիայի հետ քաղաքական միավորման կողմնակից, կաթոլիկական Շին Ֆեյնի եւ ներկա ստատուս քվոյի պահպանման ջատագով, բողոքական UUP-ի (Օլսթերի յունիոնիստական կուսակցության) ներկայացուցիչները:

Մասնակիցները հույս ունեն 1998 թ. մայիսին համաձայնության հասնել եւ վերջ դնել զինված հակամարտությանը, որը 1969 թվականից մինչեւ օրս 3225 կյանք է խլել:

Հյուսիսային Իռլանդիայում Բրիտանիայի պետական քարտուղար Մերջըրի Մոուլեմի կարծիքով, կողմերի փոխադարձ վստահության դեպքում հնարավոր կլինի տարաձայնությունները հարթել մինչեւ տարեվերջ: Բայց դա քիչ հավանական է, քանզի թե կաթոլիկ եւ թե բողոքական համայնքների անդամներն իրենց ներկայացուցիչներից դրդում են պահանջել առավելագույնը: Այդ իսկ պատճառով յունիոնիստական երկու փոքր կուսակցություններ նախընտրել են բոյկոտել բանակցությունները, որպեսզի «թշնամու» հետ գործակցելու տպավորություն չթողնեն, գրում է «Էքսպրես» հանդեսի թղթակիցը:

Ինչ վերաբերում է կաթոլիկների Շին Ֆեյն շարժման ղեկավար Ջերի Ադամսին, զինակից հանրապետականները նրան չեն ների եւ կարող են նույնիսկ ֆիզիկական բռնության դիմել, եթե նա չպահանջի կղզու քաղաքական միավորում եւ բրիտանացիների հեռացում: Բայց այդ նպատակն անիրագործելի կմնա, քանի դեռ Հյուսիսային Իռլանդիայում մեծամասնություն են կազմում բողոքականները եւ Միացյալ Թագավորության կողմնակիցները:

Հետեւաբար, բանակցություններում արդյունք կարելի է ակնկալել միայն ամիսներ հետո: Հնարավոր է, որ համաձայնություն ձեռք բերվի տեղական խորհրդարանի ստեղծման շուրջը: Այդ դեպքում վերջ կդրվեր Լոնդոնից նահանգի ուղղակի կառավարմանը, որը գործում է 1974 թվականից եւ ընդգրկում տեղական կյանքի բոլոր ոլորտները, բացի աղբահանությունից եւ մարդկային թաղումներից: Համաձայնագիրը, ընդունվելու դեպքում, պետք է հաստատվի Բրիտանիայի եւ Իռլանդիայի խորհրդարաններում, ապա հանրաքվեի դրվի Օլսթերում եւ Իռլանդիայում: Մեկնաբաններից շատերի կարծիքով, դա քաղաքական հաղթանակ կլինի Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերի համար

Պ. Ք.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բիլ Քլինթոնը կորցնում է իր վարկանիշը

Ամերիկյան CNN հեռուստակայանի եւ «ԱՄՆ-ը այսօր» օրաթերթի համատեղ հարցախույզի համաձայն, նախընտրական դրամահավաքի համար ապօրինի եւ կասկածելի քայլեր կատարելու հանցանքով ամբաստանվող նախագահ Բիլ Քլինթոնի եւ փոխնախագահ Ալ Գորի ժողովրդականությունն անկում է արձանագրել վերջին մի քանի ամիսներին: Ըստ հարցախույզի, ի նպաստ Քլինթոնի արտահայտվել է մասնակիցների 55 տոկոսը, մինչ սեպտեմբերին այդ թիվը կազմում էր 61 տոկոս: Ալ Գորի ժողովրդականությունը 51 տոկոսից նվազել է մինչեւ 47 տոկոս:

Թուրքիայում ընտրություններ չեն լինի

Վերանայելով առաջիկա գարնանը վաղաժամկետ ընտրություններ կատարելու խոստումը՝ Թուրքիայի վարչապետ Մեսութ Յըլմազը «Սաբահ» թերթին տված հարցազրույցում հայտարարել է, թե մինչեւ 2000 թվականը հավանաբար նոր ընտրություններ չեն կայանա:

Վարչապետն իր դիրքորոշումը փոխել է, երբ դաշնակից ձախակողմյան կուսակցությունը մերժել է վաղաժամկետ ընտրություններ կազմակերպելու իր պահանջը, ինչը կոալիցիոն կառավարություն կազմելու պայմաններից մեկն էր:

«ՌՈՅԹԵՐ» - «ԵՐԵՎԱՆ»

Կարիբյան ծովում ծնվեց նոր պետություն

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆ-ՊՐԵՍ: Աշխարհի քաղաքական քարտեզի վրա ծնունդ է առնում նոր պետություն, որը կլինի ամենափոքրերից մեկը մեր մոլորակի վրա: Նեւիս կարիբյան կղզու բոլոր հինգ օրենսդիրներն էլ երեքշաբթի միաձայն քվեարկել են դաշնությունից դուրս գալու օգտին, որ կազմում է Սենթ Քիտս կղզու հետ:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, այդ քվեարկությունն առաջին քայլն էր Նեւիսն ինքնիշխան պետություն հռչակելու ճանապարհին: Հաջորդ քայլը լինելու է հանրաքվեն, որի ընթացքում իրենց խոսքն են ասելու կղզում գրանցված 5000 ընտրողները:

Նեւիսի վարչապետ Վենս Էյմորիի խոսքերով, կղզին տալիս է դաշնության գանձարանի եկամուտների 38 տոկոսը, երբ դաշնապետական կառավարությունը Նեւիսի կարիքների համար հատկացնում է իր բյուջեի սոսկ 21 տոկոսը:

Սենտքիտսեցիները դեմ չեն Նեւիսի անջատմանը: Դաշնության վարչապետ Դենզիլ Դուգլասը հայտարարել է, որ չի խոչընդոտի հարեւանների կամքի դրսեւորմանը եւ որ իր ժողովուրդը սկզբունքորեն խորապես անտարբեր է դրա նկատմամբ:

Սենտ Քիտս եւ Նեւիս կղզիները հայտնաբերվել էին Քրիստափոր Կոլումբոսի կողմից 1493 թվականին: Դրանք գտնվում են Կարիբյան ծովի արեւելյան մասում եւ մտնում են Փոքր Անտիլյան կղզիների արշիպելագի առանձին կղզիախմբի մեջ:

Սինգապուրը կարեւորում է ազգային արժեքները

Սինգապուրի քաղաքական ղեկավարները վերջին ամիսներին նշել են, որ երիտասարդ սերունդը գրեթե ոչինչ չգիտի թշնամիներով շրջապատված երկրի պատմության մասին: Սինգապուրցի աշակերտները չեն գիտակցում, թե ինչպես են իրենց հայրերը պայքարել երկրի բարգավաճման համար՝ միացնելով չինացի, հնդիկ եւ մալայզիացի բնակչության հատվածները: Երեխաների ազգային ինքնագիտակցությունը արթնացնելու նպատակով՝ Սինգապուրի կրթության նախարարությունն այս տարի հրատարակել է կրթական համապարփակ մի ծրագիր, որը միտված է ընկերային միասնության եւ ազգային ինքնության զգացմանը քաջալերելուն: Ծրագիրը կգործադրվի բոլոր կարգի դպրոցներում:

«Ներկայիս տգիտությունը խոչընդոտում է ազգային ինքնագիտակցության զարգացմանը: Գոյատեւելու համար Սինգապուրը պետք է իր ազգային հատկանիշները կանոնավորապես փոխանցի նոր սերնդին», ասել է կրթության նախկին նախարար Լի Յոք Սուանը:

Ինչպես հայտնի է, Սինգապուրը մինչեւ 1950-ականները եղել է բրիտանական գաղութ, 1959-ից՝ ինքնավար շրջան, 1963-ին միացել է Մալայզիային, իսկ երկու տարի անց բաժանվել հյուսիսային հարեւանից եւ անկախացել: Անկախությունից ի վեր Սինգապուրը կառավարում է ժողովրդական շարժում կուսակցությունը:

«ԵՐԵՎԱՆ»

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Նրա ուսուցիչները եղել են Անուշավան Տեր-Ղեւոնդյանը, Գեորգի Տիգրանյանը, Տիգրան Տեր-Մարտիրոսյանը՝ հայ երաժշտական մշակույթի յուրաքանչյուրն իր մասնաբաժնով երեւելի դեմքեր, Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի պրոֆեսորներ։ Ուսուցիչներ բառիս վեհ իմաստով, որոնք մասնագիտական-տեսական խոր գիտելիքներից բացի ներարկել են իրենց սաներին հայրենասիրություն, ջանակրու աշխատանքի, կյանքում ընտրած գործին անդավաճան ծառայելու գաղափարները։

Նրա ջանքերով վառ է պահվել հանրապետության մի քանի երաժշտական դպրոցների լույսը

Ջեմմա Սարգսյանը դեռեւս երիտասարդ տարիներին ուշադրություն էր բեւեռում իր վրա իր պրպտուն ու եռանդուն խառնվածքով, երաժշտական բացառիկ ունակությամբ։ Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի առաջին կուրսի ուսանողուհին էր Ջեմման, երբ, բարձր գնահատելով նրա մասնագիտական շնորհքը եւ մարդկային հատկությունները, պրոֆեսոր Գեորգի Տիգրանյանը (որ տարվա մի քանի ամիսը անց էր կացնում Լենինգրադում, ստանձնելով տեղի կոնսերվատորիայի պրոֆեսորի պաշտոնը)՝ Երեւանի Չայկովսկու անվան երաժշտական դպրոցի տեսական առարկաների իր վարելիք դասընթացը հանձնարարեց երիտասարդ աղջնակին։ Հիրավի, աննախադեպ մի փաստ. յուրովի մի քննություն, որը ուսանողուհին «հանձնեց» ամենայն արժանապատվությամբ։ Հավանաբար եւ այդ անդրանիկ քայլը՝ սիրված պրոֆեսոր Գեորգի Տիգրանյանից ստացած այն «մկրտությունն» էր, որի նշանաբանով եւ ընթացավ Ջեմմա Սարգսյանի հետագա ողջ ստեղծագործական-կազմակերպչական կյանքի ուղին։ Նոր էր ավարտել Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիան, երբ Չայկովսկու եւ Սայաթ-Նովայի անվան երաժշտական դպրոցների տեսական առարկաների լավագույն մասնագետներից մեկն էր համարվում։ Եվ ահա եկավ նրա կյանքում նշանավոր 1953 թվականը։ Արվեստի վարչության պետ, ժամանակի հայտնի մտավորական, մշակութային գործիչ Հակոբ Խանջյանը իր մոտ հրավիրեց Ջեմմա Սարգսյանին։ «Ծանր օղակ ունենք Ալավերդիում, տեղի երաժշտական դպրոցը փլուզվում է, դո՛ւ կարող ես կյանքի կոչել այն»։

Այսօր դեռ կան կենդանի վկաներ, ականատեսներ, Ալավերդու երաժշտական դպրոցի նախկին մանկավարժներ եւ սաներ, որոնց հիշողության մեջ վառ են երաժշտագետ եւ տնօրեն Ջեմմա Սարգսյանի ղեկավարած երջանիկ տարիները։ Այո, չէր սխալվել Հակոբ Խանջյանը իր ընտրության մեջ։ 1953-58-ը Ալավերդու երաժշտական դպրոցի ծաղկման, բարգավաճման եռուն շրջանն էր։ Ջեմմա Սարգսյանի ջանքերով վերանորոգվեց դպրոցի շենքը, նոր կարող ուժերով համալրվեց մանկավարժական կազմը, մեկը մյուսին հետեւեցին հետաքրքիր աշակերտական միջոցառումներ, Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայից տարբերաբար դասախոսություններով սկսեցին այցելել հմուտ եւ փորձառու դասախոսներ, Քիչ ժամանակ անց դպրոցը հռչակվեց ողջ մարզում, նրա շնորհալի սաներից շատերը

Ջ. Սարգսյանը Արամ Խաչատրյանի հետ

դարձան հանրապետական մրցույթների մասնակիցներ, հաճախ նաեւ հաղթողներ։ Այս ոչ լրիվ փաստերի ետեւում Ջեմմա Սարգսյանի անձնուրաց աշխատանքն էր իր շնորհքի, մանկավարժի, ադմինիստրատիվ կազմակերպչի օրնիբուն բազում հոգսերով, մատաղ սերնդի հանդեպ ունեցած իր մայրական ջերմագորով հոգատարությամբ։

Շուտով նրա գործունեության մասին խոսեցին Երեւանում եւ, որպես հմուտ կազմակերպչի հրավիրեցին մայրաքաղաք, դարձյալ ստանձնելով նրան Երեւանի երաժշտական կրթօջախներից մեկի տնօրինությունը։

Երեւանի Տիգրան Չուխաջյանի անվան (ուր դասավանդել է 11 տարի) եւ ապա թիվ 10 երաժշտական դպրոցների հիմնադիր-տնօրեն Ջեմմա Սարգսյանը որտեղ էլ որ մատուցել է իր մասնագիտական-քաղաքացիական պարտքը իր ընտրած գործին, ամենուրեք թողել է լուսավոր, բարի հետք, պրոֆեսիոնալ բարձր աշխատանքի ուսանելի սկզբունք։ Նրա անուրանալի նվիրումը Հայաստանի երաժշտական-ուսումնական ասպարեզում գնահատվեց ժամանակին, 1965-ին Ջեմմա Սարգսյանին շնորհվեց Հանրապետության վաստակավոր ուսուցչի կոչում։

Սակայն ոչ միայն որպես վաստակաշատ մանկավարժ եւ կազմակերպիչ է գնահատելի նրա անձը։ Երաժշտագետ մանկավարժի գրապահոցում զետեղված սեւ ալբոմը վկայում է նրա հետաքրքիր մարդկային կերպի, նրա՝ լայնածիր մտավորական շրջապատի հետ ունեցած ուշագրավ շփումների մասին։ Ալբոմը բացվում է Մարտիրոս Սարյանը՝ հայոց աշխարհի միայն իրեն բնորոշ յուրահատուկ նկարչական պլաստիկայով ուրվագծված բնապատկերներով եւ ջերմագին մաղթանքով ալբոմատիրոջ ծննդյան առթիվ։

Ընթերցելով ալբոմում զետեղված Համո Սահյանի, Գեւորգ Էմինի՝ Ջեմմա Սարգսյանին ընծայված բանաստեղծական տողերը, Ամենայն հայոց Վազգեն Ա կաթողիկոսը ասել է. «Իրենց նման բանաստեղծություն գրել չեմ կարող, ուստի թողնում եմ ալբոմում Օրհնությո՛ւն բառը»։

Ալբոմի աչքահրապույր էջերից է Գրիգոր Խանջյանի «Վարդան Մամիկոնյան» գոբելենի էսքիզը։

Ալբոմում տեղ են գտել հայ եւ այլազգի մշակույթի այնպիսի երեւելի գործիչների ձեռագրեր եւ ընծայումներ, ինչպիսիք են Առնո Բաբաջանյանը, Գեւորգ Աճեմյանը, Գուրգեն Ջանիբեկյանը, Տաթեւիկ Սազանդարյանը, Ղուկաս Չուբարյանը, Սոս Սարգսյանը, Պերճ Ժամկոչյանը, Գուստավ Էռնեսաքսը, Եվգենի Սիմոնովը, Վիկտոր Տրետյակովը, Նինա Մակարովան, Էդվարդ Միրզոյանը, Ալեքսանդր Հարությունյանը, Զուրաբ Սոտկիլավան, Վլադիմիր Սպիվակովը, Հովհաննես Չեքիջյանը, շատ այլ անձինք, եւ, իհարկե Արամ Խաչատրյանը, որը մշտապես եզակիորեն էր առանձնացնում Ջեմմա Սարգսյանի երաժշտական բացառիկ շնորհքը, ջերմ հաղորդակցությամբ շռայլորեն օժտված նրա մարդկային էությունը։

Այսօր, բոլորած իր 75 տարին, կյանքի ավյունով լի, Ջեմմա Սարգսյանը տակավին «սուրը պատյան չի դրել»։

«Երաժշտագետ Ջեմմա Սարգսյանը ձեռնարկել է մի աշխատանք «Երեւան քաղաքի երաժշտական կյանքի պատմությունը» խորագրով։ Իմ կարծիքով շատ արժեքավոր եւ հիմնավոր աշխատություն է», **Ղազարոս Սարյան**։

«Աշխատությունն ունենալով բարձր արժեք, ավելի հարկավոր է քան գիտական աստիճանի արժանացած շատ աշխատություններ։ Ուզում եմ նշել նաեւ այս գործի գիտական նշանակությունը։ Ներկա դժվար պայմաններում կան հույժ պրոբլեմներ, իմ համոզմամբ այս աշխատությունը պետք է լինի առաջնահերթների շարքում։ Եթե որեւէ կարող կազմակերպություն կամ կարող անձնավորություն հանձն առնի իրականացնել այս աշխատանքի հրատարակությունը, կարժանանա լայն հասարակության երախտիքի։ Ջեմմա Սարգսյանի աշխատությունը սխրանքի հավասար երեւույթ է, որում պետք է համոզվի ամեն ոք, ով կառնչվի այդ գործին», **Էդվարդ Միրզոյան**։

Արդյոք ի՞նչ է խորհում հիշյալ աշխատության մասին **Ալեքսանդր Հարությունյանը**. «Իր ժանրային պատկանելիությամբ, սա մի խոշոր կտավ է, որտեղ մենք տեսնում ենք երաժշտական կյանքի հետ առնչվող բոլոր մանրամասները։ Աշխատանքն իր տեսակի մեջ եզակի է-անշուշտ արժանի լուրջ ուշադրության, օգնության, որպեսզի դառնա ընթերցողների լայն շրջանակի սեփականություն»։

Փաստերն ու կարծիքները խոսուն են եւ չեն կարոտում որեւէ մեկնաբանության։ Ավելացնենք, որ ՀՀ վաստակավոր ուսուցիչ, երաժշտագետ, հիմնադիր-տնօրեն, մանկավարժ Ջեմմա Սարգսյանը իր ողջ կյանքի, գործունեության ընթացքում մեկ անգամ չէ, որ արժանացել է իր գործի պատշաճ գնահատմանը, տեսել, վայելել իր արածի բարեբեր արդյունքները։

Հուսանք, որ վերոհիշյալ եւ մեզանում հույժ կարեւոր աշխատության լույս ընծայման խնդիրը բացառություն չի լինի եւ մեր հասարակության լայն օղակները երաժշտասերներից ուսանողությամբ ներառյալ ոչ հեռու ապագայում իրենց գրադարանները կհարստացնեն եւս մեկ արժեքավոր գրքով։

Ռ. Հ.

ԹԵՔԵՅԱՆ-50

ԹՄՄ «Հայկաշեն Ուզունյան» մրցանակը դարձավ իսկապես համահայկական

Մրցանակաբաշխություն նորաբաց Թեքեյան կենտրոնում

Թեքեյան մշակութային կենտրոնի բացումը նույն օրը երեկոյան պսակադրվեց մի գեղեցիկ արարողությամբ՝ ԹՄՄ «Հայկաշեն Ուզունյան» մրցանակաբաշխությամբ։ Հայկաշեն Ուզունյանը լայն ճանաչում ունի թե Սփյուռքում եւ թե Հայաստանում իբրեւ ԹՄՄ-ի հիմնադիր անդամ եւ ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության նախագահ։ 1970-ից ի վեր այս մրցանակը տրվել է Սփյուռքի ականավոր գրողներին («Ազգ», հոկտեմբերի 15)։

Անցյալ տարի պրն Ուզունյանը վճռեց մրցանակին հաղորդել իսկապես համահայկական բնույթ՝ պարգեւատրելով 1995-96 թթ. Հայաստանում լույս տեսած գրքերի հեղինակներին։

Ցավոք ինքը՝ պրն Հայկաշեն Ուզունյանը, հիվանդության պատճառով չկարողացավ ներկա գտնվել հանդիսավոր արարողությանը, նրա անունից հանդես եկավ դուստրը՝ Ժնեւից Թալին Ավագյանը։

«Էս սփյուռքը որ չլինի, մենք ի՞նչ պիտի անենք, իր խոսքում նշեց Լեւոն Հախվերդյանը, մյուս կողմից՝ մենք որ չլինենք, սփյուռքը ի՞նչ պիտի անի»։

Դատակազմը (թեպետ Լեւոն Հախվերդյանը կտրականապես դեմ էր այս բառին՝ դատակազմը թող մեր պետությունը ունենա, որ չունի) հավաքեց 1995-96 թթ. Հայաստանում լույս տեսած բոլոր գրքերը, ինչը չափազանց դժվար է, քանի որ կազմակերպված առեւտուր չկա, եւ ընտրեց Ասատուր Մնացականյանի (հետմահու) «Հայրեններ» հայագիտական հավաքագրական աշխատությունը, որի մեջ ամփոփված են 17 տարվա համառ աշխատանքի արդյունք հանդիսացող 1170 հայրեններ, Սերգեյ Վարդանյանի՝ Հայաստանի մայրաքաղաքները մանրամասնորեն ներկայացնող (աշխարհագրական դիրք, բնակլիմայական պայմաններ, պատմիչների ճանապարհորդական նոթերի վկայություններ, ճարտարապետություն) աշխատությունը։ Դատակազմի ուշադրությանն է արժանացել հին Երեւանի սակավ վկայագրություններից մեկը՝ Հրաչյա Հովհաննիսյանի «Կապույտ լեռան շուքը»։ Եվ վերջապես չորրորդ մրցանակակիրը դարձավ հայ մշակույթի, մասնավորապես մանրանկարչության գիտակ եւ պրոպագանդող, երեք ռուսալեզու, բայց հայաբովանդակ գրքի հեղինակ («Սուր եւ վահան», «Մարդիկ եւ ճակատագիրը», «Սուրբ Ղազարի հարությունը»), «Մատենադարան» բազմասերիանոց վավերագրական ֆիլմի սցենարի հեղինակ Կիմ Բակշին։ Մրցանակը շնորհվեց հայերեն թարգմանված «Սուրբ Ղազարի հարությունը» գրքին, սակայն դա հարգանքի եւ երախտագիտության արտահայտություն էր Կիմ Բակշիի՝ երեք տասնյակը բոլորած հայանվեր գործունեության նկատմամբ։

Մրցանակաբաշխության արարողությանը հաջորդեց երկու գրքի շնորհանդեսը։ Նախ Սերգեյ Գալստյանը ներկայացրեց ԹՄՄ հանգուցյալ նախագահ, արժանահիշատակ Ֆրունզե Դովլաթյանի ստեղծագործական ուղին պատկերող ալբոմը, որի տպագրման հովանավորն է Հանրապետության նախագահը։ Ցավոք, այս փաստը վարպետը այդպես էլ չիմացավ։ Ալբոմում օգտագործվել են Ֆ. Դովլաթյանի արխիվից քաղված բացառիկ նյութեր, սկզբնական շրջանից մինչեւ Վիբորգ՝ համառուսաստանյան հինգերորդ փառատոնի ժամանակ Ֆրունզե Դովլաթյանի 70-ամյակի նշումը, Ռոլան Բիկովի նվիրած 70 վարդը եւ հատուկ մրցանակի շնորհումը՝ «համաշխարհային կինոյին անձնուրաց ծառայելու համար»։

Իր հերթին Երվանդ Ազատյանը մատուցեց սփյուռքահայ արձակագիր Գուսգի Միքայելյանի «Աշնան տերեւներ» գիրքը։ Մեր առաջ ներկայանում է ամերիկահայ ընտանիքը, նրա բախումն ամերիկյան հասարակության գլոբալ խնդիրների հետ, ելքի որոնումները... «Այս գրքում բացակա է իդեալականացման պատումը, որով սովորաբար մատուցվում է սփյուռքահայ ընտանիքի առօրյան» (Ե. Ազատյան), այս գիրքը ոչ թե հանգստացնում, այլ անհանգստացնում է։ Շնորհավորելով հեղինակին՝ Սիլվա Կապուտիկյանը իր գիրքը նվիրեց նրան՝ իբրեւ սփյուռքահայ եւ հայրենաբնակ կին գրողների բարեկամության խորհրդանիշ։

Ի. ՇԱՌՈՅԱՆ

ՈՒՍԱՆՈՂԻ ԱՄԲՈՆ

Նկարչի ինքնատիպ աշխարհընկալումը

Դարձյալ Երեւանում է Ռուդոլֆ Խաչատրյանը

Երեւանի արվեստասեր հասարակության առջեւ կրկին իր դռներն է բացել քաղաքի Ազգային պատկերասրահը։ Առիթն այս անգամ տաղանդավոր գծանկարիչ, երկմիասնական կերպարների անզուգական կերտող Ռուդոլֆ Խաչատրյանի 60-ամյա տարեդարձի առթիվ բացված ցուցահանդեսն է, որն ընդգրկում է նկարչի վերջին շրջանի գործերը, ընդհանուր խորագրով «Բազմաչափ օբյեկտներ»։ Յուրօրինակ աշխարհ են ներկայացնում այդ գործերը, որտեղ առարկան դիտարկվում է թե՛ բարձրությամբ, թե՛ խորությամբ, թե՛ լայնությամբ։ Ժամանակը, որ տեղ է գտել նրա նկարչության մեջ, ընկալվում է իբրեւ օբյեկտի չորրորդ չափ։

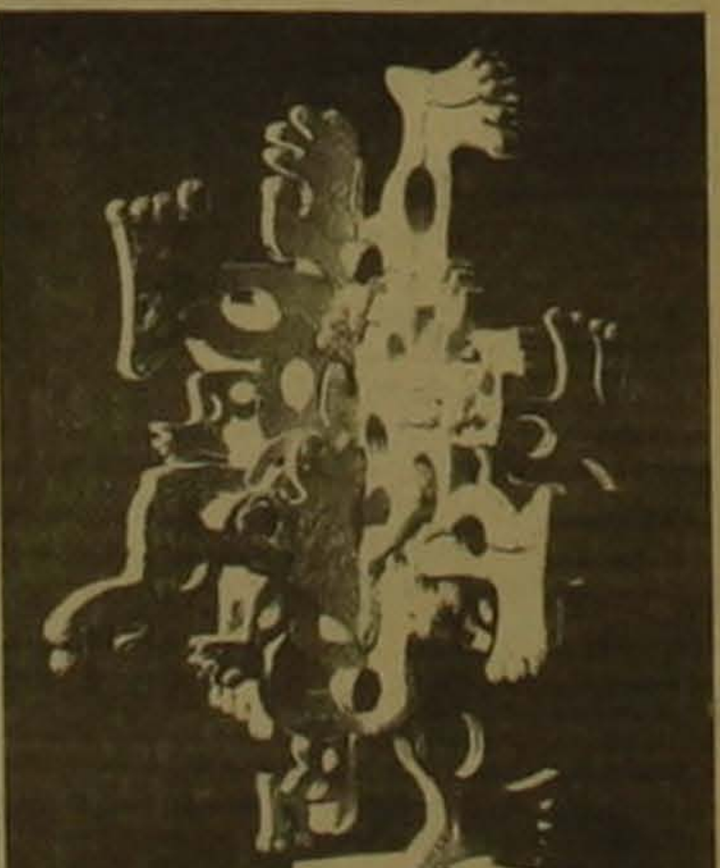

Նկարիչը հավատարիմ է մնացել առարկայի հավիտենական ըմբռնողականությանը իբրեւ իրական ձեւ եւ անընդհատ զարգացրել է այդ ձեւին մոտենալու իր սկզբունքները։

Ռուդոլֆ Խաչատրյանի երկմիասնական կերպարը ծնվում է որպես պլաստիկ եւ գեղանկարչական լուծումների արդյունք։ Այնուհետեւ այն ոչ միայն ապրում է իրեն հատուկ օրենքներով, այլեւ զարգացնում է «ինքն իրեն», համարյա կենսաբանորեն։ Նկարիչը շարունակում է փնտրել, ինչպես ինքն է անվանում այդ կերպարը՝« մարդու բանաձեւը», Ադամին, որից ողջ մարդկությունն է սերվել։

Սա XX դարի նկարչական արվեստի մոտեցումներից է։ Այս արվեստի հիմնադիրը համարվում է տաղանդավոր նկարիչ Երվանդ Քոչարը եւ, որն այսօր յուրովի զարգացրած մեզ է ներկայացնում Ռուդոլֆ Խաչատրյանը, եւ համարվում է Քոչարյան ավանդների եզակի հոգեւոր որդեգիրը։

– Ես շատ ուրախ եմ, որ այս ցուցահանդեսը բացվում է Հայաստանում, ասում է նկարիչը։

Նրա արվեստը բարձր է գնահատվում ոչ միայն հայրենիքում, այլեւ Մոսկվայում, Լոնդոնում եւ ամենուր, որտեղ նա ունեցել է իր անհատական ցուցահանդեսները։

ՀԱՐԳՈՒՀԻ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի բաժնի V կուրս

ԱՍՈՒԻՍ

Իշխան Զախարյան. «Ոչ մի օր հաղթելու իրավունք չունենք»

Երեք ամսից մի փոքր ավելի ժամանակ է անցել, ինչ Իշխան Զախարյանը ստանձնել է մշակույթի, երիտասարդության հարցերի ու սպորտի փոխնախարարի պաշտոնը: Հայրույր օրն այն ժամկետն է, երբ կարելի է ամփոփել արածը, երբ ավելի տեսանելի են անելիքները: Փոքրիկ «հոբելյանին» էր նվիրված փոխնախարարի մամլո ասուլիսը, որը երեկ տեղի ունեցավ սպորտսվարչության դահլիճում: Փոխնախարարը շատ հանգամանալից խոսեց անցած ժամանակահատվածում կատարած աշխատանքների, եղած խնդիրների ու հիմնահարցերի, ինչպես նաեւ՝ անելիքների մասին: Ի. Զախարյանը չափազանց կարեւոր համարեց մարզաբազաների հարցը եւ տարօրինակ, որ դրանց շատ փոքր մասն է գտնվում նախարարության համակարգում: Դրանք հիմնականում պատկանում են մարզդպրոցներին, քաղաքապետարաններին, նախարարություններին, արհմիություններին... Շատ ճիշտ էր կառավարության որոշումը՝ հանրապետական մարզադաշտը Երեւանի քաղաքապետարանին, իսկ «Հրազդան» մարզահամալիրը նախարարության ենթակայությանը հանձնելը: Փոխնախարարի կարծիքով, մարզաբազաներն ու մարզադպրոցները պետք է գտնվեն նախարարության համակարգում: Իհարկե, այդ գործընթացը պետք է իրականացնել փուլերով: Ի դեպ, մեր հանրապետության մարզաբազաները գտնվում են անմխիթար վիճակում, եւ միայն Ծաղկաձորի բազան է բավարարում ժամանակի պահանջներին: Այո, պետք է մեկ համակարգում միավորել եւ բազաները, եւ մարզադպրոցները: Ստացվում է այնպես, որ նախարարությունը, նյութական միջոցներ տրամադրելով մարզընկերություններին, դպրոցներին, հնարավորություն չունի վերահսկելու, թե ինչպես են ծախսվում դրանք: պարզապես չկան իրավական լծակներ: «Մարզադպրոցների մեծ մասում չափազանց ուռճացված են հաստիքները, եւ այդ պատճառով շատ գումարներ պարզապես փոշիանում են: Նախարարության համակարգում մարզադպրոցների գտնվելու դեպքում կկարգավորենք հաստիքների հարցը, ինչը հնարավորություն կտա բարձրացնել մարզիչների աշխատավարձը»:

Ի. Զախարյանը նշեց, որ անցած երեք ամիսների ընթացքում անցկացվել են հանրապետական 22 առաջնություններ, մեր մարզիկները մասնակցել են աշխարհի եւ Եվրոպայի 26 առաջնությունների դրանցում նվաճելով 10 չեմպիոնական կոչում: Այդ առաջնություններին նախապատրաստվելու համար երեք տասնյակ ուսումնամարզական հավաքներ են անցկացվել: Փոխնախարարը ավելացրեց, որ սպորտի համար բյուջեով նախատեսված միջոցները ավելի քան բավարար են: Եվ եկող տարի էլ գումար կպահանջվի նույն չափով, որ նախարարությունն աննպատակ չի ծախսի ունեցած միջոցները: Խոսելով եկող տարվա անելիքների մասին, խիստ կարեւոր համարեց մրցումների օրացուցային պլանների հարցը. մրցումները նախ պետք է անցկացվեն տեղերում, եւ խիստ ուշադրություն կդարձվի մարզային առաջնություններին: Կարեւորվեց նաեւ մեր չեմպիոններին նյութապես խրախուսելու հարցը: «Սեպտեմբեր ամսին մենք 15 միլիոն դրամով պարգեւատրեցինք մի խումբ առաջատար մարզիկների: Տարեմուտին եւս այդ կերպ կխրախուսենք մեր լավագույն մարզիկներին ու մարզիչներին: Իսկ եկող տարի, կարծում եմ, այդ նպատակին կտրամադրենք մինչեւ 50 միլիոն դրամ», ասաց Ի. Զախարյանը: Նա ավելացրեց, որ այն 47 մարզաձեւերից, որ կան հանրապետությունում, կառանձնացվեն 7-8-ը, որոնց խիստ մեծ ուշադրություն կդարձվի առաջին հերթին: Դրանք մեր ավանդական ուժեղ ձեւերն են: Պետք է աշխատանքները կոորդինացնեն մարզաձեւերի պետական մարզիչները: Պետք է կարգավորել նախարարություն-ֆեդերացիաներ հարաբերությունները: Նախատեսվում է մոտ ապագայում ստեղծել ֆեդերացիաների նախագահների խորհուրդ: Խոսելով արտասահմանյան մրցելույթների մեկնող պատվիրակությունների եւ մարզիկների մասին, փոխնախարարը նշեց, որ այդ հարցում անհրաժեշտ հսկողություն եւ խստություն է պետք: Այսուհետեւ մրցումների մեկնելու համար անպայման կպահանջվի նախարարության թույլտվությունը:

Այո, զգալի աշխատանք է կատարվել: «Նորմալ հունի մեջ ենք, բարձր տեմպով ենք աշխատում: Եվ ոչ մի օր հաղթելու իրավունք չունենք, քանի որ խնդիրները, հիմնախնդիրները շատ-շատ են: Առջեւում աշխարհի եւ Եվրոպայի առաջնություններն են, հեռու չեն նաեւ օլիմպիական խաղերը»:

Լրագրողների փոխնախարարին ուղղված հարցերը շատ բազմազան էին, հաճախ էլ սուր ու ցավով լի: Շատերին խտրականություն թվաց նախարարության որդեգրած քաղաքականությունը՝ ուժեր ու նյութական միջոցներ կենտրոնացնել մի քանի մարզաձեւի համար: Սակայն Ի. Զախարյանը ավելացրեց, որ իրենց ուշադրության շրջանակից դուրս չեն լինի նաեւ մյուս մարզաձեւերը: Այնուամենայնիվ... «47 մարզաձեւը չափազանց է»: Հարցերը շատ էին մարզաբազաներ, դոպինգ-հսկողություն, մարզիկների եւ մարզիչների արտահոսք, կադրային քաղաքականություն, սպորտի մասին պատգամներ, այս կամ այն մարզաձեւի մասին:

Վերջում փոխնախարարը կարեւորելով մամուլի դերը՝ հույս հայտնեց, որ ավելի սերտ կապ կհաստատվի նախարարության եւ մարզական լրագրողների միջեւ:

Չէ՞ որ նույն գործին ենք ծառայում:

ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆ

Առաջին անգամ «Գրանդ»-ը

Բասկետբոլիստներն ավարտեցին առաջնությունը

Երեւանի «Գրանդ» ակումբի դահլիճում անցկացվեց բասկետբոլի Հայաստանի կանանց առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարի երկրորդ շրջանի չորրորդ փուլը: Թերեւս, վերջին փուլում մեկ հարց կար լուծելու՝ չեմպիոնի կոչման հարցը: Մինչ այդ «Գրանդը» Արարատի «Ավարայրից» առաջ էր ընդամենը մեկ միավորով: Եվ քանի որ մյուս երեք թիմերը մինչ այդ հանդիպելով երկու առաջատարների հետ, տանուլ էին տվել իրենց բոլոր խաղերը, ապա պարզ էր, որ առաջին տեղի հարցը կվճռվի «Գրանդ»-«Ավարայր» վերջին խաղում:

Վճռական հանդիպման ժամանակ հենց սկզբից Երեւանի աղջիկները տիրեցին նախաձեռնությանը: Իսկ երբ դեռ առաջին խաղակեսում նրանց առավելությունը հասավ 20 միավորի, ամեն ինչ պարզ դարձավ: Սակայն ի պատիվ «Ավարայրի» բասկետբոլիստուհիների, նրանք զենքերը վայր չդրեցին ու պայքարեցին մինչեւ վերջ: Այնուամենայնիվ ավելի բարձրահասակ մրցակիցները պահպանեցին իրենց առավելությունը: «Գրանդ» թիմի բասկետբոլիստուհիները, խաղը շահելով 99-80 հաշվով, առաջին անգամ դարձան Հայաստանի չեմպիոնուհիներ: Սա, իհարկե, թիմի աղջիկների եւ նրանց մարզիչ Համլետ Առաքելյանի մեծ հաջողությունն է: «Ողջ մրցաշրջանի ընթացքում մեր խաղացողները հիանալի դրսեւորեցին իրենց: Բոլորն էլ պայքարում էին մինչեւ վերջ. թիմի ավագ Իրինա Գրիգորյանը, երկու Կարինեները Մարգսյանը եւ Սուքիասյանը, երեք Աննաները Հարությունյանը, Մամիկոնյանը, Ոսկանյանը, նրանց փոխարինողները: Ուրախ եմ, որ առաջնության 4 խաղերից 3-ում կարողացանք հաղթել մեր հիմնական մրցակից «Ավարայրին»: Մեր երիտասարդ կոլեկտիվը ապագա ունի», զրույցի ժամանակ ասաց ՀՀ վաստակավոր մարզիչը: Եզրափակիչ հանդիպումից հետո անտրամադիր էր մյուս վաստակավոր մարզիչը՝ Էդիկ Վարդանյանը: Եվ դա հասկանալի է. նրա սանուհիները հենց նոր տանուլ էին տվել որոշիչ խաղը: Սակայն, կարծում եմ, դրվատանքի են արժանի նաեւ «Ավարայրն» ու իր վաստակաշատ մարզիչը: Թիմը Է. Վարդանյանի գլխավորությամբ մի քանի տարի է, ինչ շատ հաջող է հանդես գալիս հանրապետական առաջնություններում: Իսկ 1995-ին եւ 1996-ին արարատցիները նվաճել են Հայաստանի չեմպիոնուհիների կոչումը: Այնպիսի բասկետբոլիստուհիների հետ, ինչպիսիք են Նելլի Բաբլումյանն ու Գոհար Օհանյանը, դեռ շատ բանի կարելի է հասնել:

Հանրապետական առաջնության վերջնական արդյունքներն այսպիսին են. «Գրանդ» ակումբ 31 միավոր, «Ավարայր» 29, ՖԻՄԱ 23, «Պոլիտեխնիկ» 21, Գյումրի քաղաքի թիմ 16 միավոր:

Ռ. Ա.

ՖՐԱՆՍԻԱ-98

Զույգերը որոշվեցին

Ցյուրիխում անցկացվեց աշխարհի առաջնություն-98-ի եվրոպական խմբերում երկրորդ տեղեր գրաված ութ թիմերի վիճակահանությունը: Կհանդիպեն Ռուսաստան-Իտալիա, Հունգարիա-Հարավսլավիա, Խորվաթիա-Ուկրաինա, Իռլանդիա-Բելգիա զույգերը: Հաղթողներն իրավունք կստանան մասնակցելու աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլին:

■ Անցկացվեցին Հարավային Ամերիկայի 9 թիմերի ընտրական մրցաշարի նախավերջին տուրի հանդիպումները: Ահա դրանց արդյունքները:

Արգենտինա-Ուրուգվայ՝ 0-0
Էկվադոր-Բոլիվիա՝ 1-0
Պարագվայ-Վենեսուելա՝ 1-0
Չիլի-Պերու՝ 4-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արգենտինա	15	8	5	2	22-12	29
2. Պարագվայ	15	9	2	4	21-13	29
3. Կոլումբիա	15	8	3	4	22-14	27
4. Չիլի	15	6	4	5	29-18	22
5. Պերու	15	6	4	5	18-20	22
6. Էկվադոր	15	6	3	6	19-16	21
7. Ուրուգվայ	15	5	3	7	13-18	18
8. Բոլիվիա	15	4	5	6	18-18	17
9. Վենեսուելա	16	0	3	13	8-41	3

ԼՈՒՐԵՐ

Երվանդ Գրիգորյանը՝ սամբոյի աշխարհի չեմպիոն

Թբիլիսիում անցկացված սամբոյի աշխարհի առաջնությունում, որին մեր հանրապետությունից 6 մարզիկներ էին մասնակցում, փայլուն հաջողության հասավ Գյումրիի ներկայացուցիչ Երվանդ Գրիգորյանը: Բոլոր մենամարտերն ավարտելով հաղթանակով՝ 52 կգ քաշային կարգում հանդես եկող հայ սամբիստն աշխարհի երիտասարդների չեմպիոնի կոչմանն ավելացրեց մեծահասակների չեմպիոնի կոչումը: Հայաստանի մարզիկներից երկուսը՝ Յուրա Ալեքսանյանը (57 կգ, Գյումրի) եւ Հարություն Դարբինյանը (74 կգ, Երեւան) իրենց քաշային կարգերում գրավեցին 5-րդ տեղերը:

Աշխարհի առաջնությունում մեծ հաջողության հասան Վրաստանի սամբիստները: Նրանցից 7-ը դուրս եկան եզրափակիչ, որտեղ 5 հոգի նվաճեցին ոսկե մեդալներ: Երկու ոսկե մեդալ շահեցին Ռուսաստանի ըմբիշները:

Սեղանի թենիսիստների թիմային-անհատական առաջնությունը

«Դինամո» ընկերության մարզադահլիճում երեկ մեկնարկեց սեղանի թենիսի՝ Հայաստանի թիմային-անհատական առաջնությունը, որին մասնակցում են Երեւանի, Գյումրիի, Վանաձորի, Էջմիածնի, Մարտունու 70-ից ավելի մարզիկ-մարզուհիներ: Նախ կանցկացվեն թիմային մրցումները: Չեմպիոնի կոչման համար պայքարի մեջ կմտնեն տղամարդկանց եւ կանանց 15-ական թիմեր: Ապա կանաչ սեղանների մոտ անհատական առաջնությունում օլիմպիական մրցակարգով իրենց հարաբերությունները կպարզեն 32-ական տղամարդ եւ կին թենիսիստներ: Առաջնությունը կավարտվի հոկտեմբերի 17-ին:

Նվիրվում է Հովհաննես Բաղրամյանի 100-ամյակին

Շաբաթ օրը՝ հոկտեմբերի 18-ի մայրաքաղաքի Հանրապետության հրապարակում կտրվի ականավոր զորահրամանատար, մարշալ Հովհաննես Բաղրամյանի 100-ամյակին նվիրված ավտոմրցումների մեկնարկը, որին կմասնակցեն վետերան ավտոարշավորդները: Դրանից հետո հանրապետության ուժեղագույն ավտոմրցորդները կպայքարեն Խորհրդային Միության առաջնությունների հաղթող եւ մրցանակակիր Հենրիկ Զարգարյանի հիշատակին նվիրված մրցումներում:

Երկու կայծակնային մրցաշարեր եւ հինգ հաղթողներ

«Երեւանյան աշուն» շախմատային փառատոնի շրջանակներում անցկացվեցին երկու կայծակնային մրցաշարեր, որոնց մասին տեղեկացնել ընթերցողներին:

Դրանցից առաջինում մրցեցին միջազգային մրցաշարին մասնակցող եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթի խաղարկությունում հանդես եկող թիմերի շախմատիստներ, միջազգային մրցաշարի մասնակիցներ: Նուրջ չորս տասնյակ մարզիկների պայքարում 1-4-րդ տեղերը բաժանեցին երեւանցիներ Տիգրան Նալբանդյանը, Մելիքսեթ Խաչիյանը, թբիլիսցի Ալեքսանդր Ղղեբուաձեն եւ նովոսիբիրսկցի Ալեքսանդր Ֆոմինիխը, որոնք շվեյցարական խաղակարգով, ինը տուրով անցկացված մրցաշարում վաստակեցին 6,5-ական միավոր:

Արժե նշել եւս մեկ մասնակցի: Գեւորգ Թաղեւոսյանը թեեւ հաղթողների թվում չէր (նա տեղ զբաղեցրեց երկրորդ տասնյակում), այնուամենայնիվ, յուրահատուկ արդյունք ցույց տվեց: Վիճակահանության կամքով հանդիպելով Գավաթակիրների մրցումների մասնակից Սկարա քաղաքի համանուն ակումբի թիմի հինգ անդամների հետ, նա ընդամենը մեկ ոչ-ոքի արեց՝ մյուս չորսում հաղթելով իր մրցակիցներին: Շախմատիստները կատակում էին, թե Թաղեւոսյան-«Սկարա» մրցախաղն ավարտվել է 4,5-0,5 հաշվով: Նշենք, որ Գ. Թաղեւոսյանը հանրապետության ուժեղագույն վարպետության թեկնածուներից է, սակայն վերջին շրջանում հազվադեպ է հանդես գալիս մրցաշարերում: Պատճառը խիստ զբաղված լինելն է (Գեւորգ Թաղեւոսյանը ՀՀ ՆԳ եւ ԱԱ նախարարության ԳՔՎ քննչական վարչության կարեւորագույն գործերով ավագ քննիչ է):

Կայծակնային երկրորդ մրցաշարում հանդես եկան տասնհինգ շախմատիստներ: 14 հնարավորից վաստակելով 11 միավոր՝ հաղթող դարձավ երեւանցի Արշո Նադանյանը: Նրանից կես միավորով պակաս վաստակեց երկրորդ մրցանակակիր Գեորգի Կաչեիշվիլին (Թբիլիսի), իսկ 3-4-րդ տեղերը 10-ական միավորով բաժանեցին Ալեքսանդր Ֆոմինիխը եւ Լի Շիլոնը (Չինաստան):

Ռ. Ա.

Չեխիայի Օստրավա քաղաքում անցկացվող թենիսի ATP մրցաշարում հանդիպեցին Կառլոս Մոյան (Իսպանիա) եւ Միխալ Տաբարան (Չեխիա): 6-4, 6-7, 6-4 հաշվով հաղթեց իսպանացի թենիսիստը

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ՄՈՍԿՎԱ

Արկադի Ղուկասյան. «Լեռնային Ղարաբաղի դիրքորոշումը չի փոխվել եւ չի փոխվելու»

Սկիզբը էջ 1

- Եթե մենք նստենք սեղանի շուրջը եւ քննարկենք Լեռնային Ղարաբաղի հարցն Ադրբեջանի ղեկավարության հետ, կկարողանանք մոտեցնել մեր տեսակետները եւ ես չեմ բացառում, որ մենք կկարողանանք ընդունել Ադրբեջանի հետ համատեղ տնտեսական, ֆինանսական եւ այլ ծրագրեր: Այսինքն, խոսքն այն մասին չէ, թե Ղարաբաղն իր լիազորությունները հանձնում է Ադրբեջանին, այլ մենք համատեղ լուծում ենք որոշ հարցեր:

- Ինչպե՞ս էին ընթանում Ձեր հանդիպումները ռուսաստանյան քաղաքական գործիչների հետ: Ո՞ւմ հետ եք արդեն հանդիպել եւ ի՞նչ հանդիպումներ եք նախատեսում:

- Ես հիմնականում հանդիպել եմ Պետդումայի ղեկավարության հետ, պատգամավորական տարբեր խմբերի ղեկավարների հետ եւ իմ հիմնական նպատակն էր բացատրել Լեռնային Ղարաբաղի դիրքորոշումը, լսել Պետդումայի ղեկավարներին եւ փորձել համոզել նրանց, որ Ղարաբաղի դիրքորոշումը կառուցողական է եւ այսօր եթե չկա որեւիցե առաջընթաց բանակցություններում, ապա դա Ադրբեջանի ոչ կառուցողական դիրքորոշմամբ է պայմանավորված: Կշարունակվեն իմ հանդիպումները Պետդումայի ղեկավարության հետ: Ես չեմ բացառում, որ կունենամ նաեւ ուրիշ հանդիպումներ. տեսնենք. Ռուսաստանի նախագահի աշխատակազմում, հնարավոր է ԱԳՆ-ում, ուրիշ նախարարություններում:

- Կարելի՞ է ասել, թե Տեր-Պետրոսյանի վերջին հայտարարությունները բարդ կացության մեջ դրեցին ԼՂՀ ղեկավարությանը:

- Այդ ասուլիսը ստեղծեց որոշ խնդիրներ, բայց ես ամեն դեպքում ուզում եմ նորից կրկնել՝ դա Ղարաբաղի դիրքորոշման վրա չի ազդի: Մեր դիրքորոշումը մնում է նույնը եւ

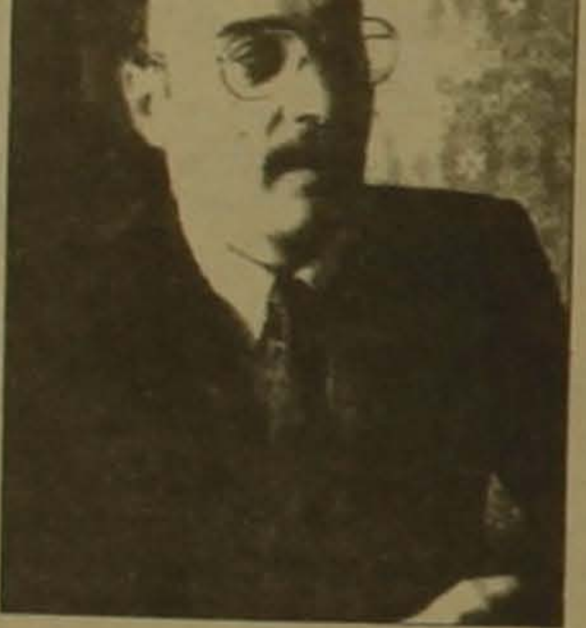

ես միշտ էլ հիշում եմ Հայաստանի նախագահի հայտարարությունը, որ Լեռնային Ղարաբաղի հարցը լուծելու են ղարաբաղցիները եւ Ղարաբաղի ղեկավարությունը: Դա նշանակում է, որ Հայաստանը իր վրա չի վերցնի Ղարաբաղի հարցի լուծումը:

- «Էխո Մոսկվի» ռադիոկայանին Ձեր հարցազրույցի որոշ դրվագներ մեկնաբանվել են այնպես, իբր թե Լեռնային Ղարաբաղը պատրաստ է հրաժարվել անկախության ուղեգծից:

- Դա շատ սխալ մեկնաբանություն է: Ես ասել եմ, որ Լեռնային Ղարաբաղը պետք է անպայման լինի միջազգային իրավունքի սուբյեկտ: Եվ միայն դա հնարավորություն կտա ապահովել Լեռնային Ղարաբաղի անվտանգությունը: Ես չեմ բացառում, որ մենք կունենանք որոշ հարաբերություններ Ադրբեջանի հետ, բայց դրանք կլինեն միայն հորիզոնական հարաբերություններ: Մենք չենք ենթարկվելու Ադրբեջանին:

- Այլ կերպ ասած, Ձեր ուղեգիծը չի փոխվել:

- Չի փոխվել եւ չի փոխվելու:

Այսպիսով, Մոսկվայում Արկադի Ղուկասյանի արած հայտարարությունները ոչ այլ ինչ են, քան Ստեփանակերտի նոր նախաձեռնություն: Չհրաժարվելով անկախության ուղեգծի հիմնորոշ սկզբունքներից եւ ղարաբաղյան պետականության փաստացի առկա հատկանիշներից, ԼՂՀ ղեկավարն, ըստ էության, առաջարկել է Ադրբեջանին սկսել երկխոսություն առանց միջնորդների՝ երկու պետությունների միջեւ հորիզոնական կապեր հաստատելու եւ համատեղ ենթակայության ոլորտները որոշելու նպատակով: Այս առաջարկը, թվում է, կարելի է գնահատել իբրեւ Ստեփանակերտի կողմից նախատեսված եւ այս օրերի հանգամանքների բերումով արվող զիջում ղարաբաղյան հիմնախնդրի լուծման գործում Բաքվի հետ փոխզիջման գալու ակնկալիքով:

ՓԱՐԻԶ

Հայաստանը կմասնակցի ցանկացած հանդիպման...

Սկիզբը էջ 1

Բոլոր դեպքերում էլ մենք ցանկացել ենք լինել կառուցողական»: Պատասխանելով ֆրանսիական մամուլի մի աշխատակցի այն հարցին, թե ինչն է, որ քննարկման առարկա չէ բանակցություններում, նախագահն ասել է. «Այն, ինչ երեկ քննարկման առարկա չէր, այսօր այդպիսին է դարձել: Օրինակ, այսօր Ադրբեջանը բանակցում է Հայաստանի ու Ղարաբաղի ցամաքային կապի հարցի շուրջ, այնինչ տարիներ առաջ դա Ադրբեջանի համար խնդրո առարկա չէր: Իսկ Ղարաբաղը մեկ-երկու տարի առաջ խոսում էր միայն անկախության մասին, մինչ այսօր հակված է փոխզիջման եւ պատրաստ է Ադրբեջանի հետ հորիզոնական կապեր ունենալ:

Դաշնակցության «Կամք» թերթի աշխատակիցը ՀՀ նախագահին խնդրեց մեկնաբանել վերջին մամլո ասուլիսից հետո Հայաստանում բարձրացված դժգոհության ալիքը, ինչին Տեր-Պետրոսյանը պատասխանեց, որ ժողովուրդը շատ հանգիստ է ընկալել իր հայտարարությունները, ավելացնելով, որ աղմուկը բարձրացրել է ընդդիմությունը, ինչը հասկանալի երեւույթ է: «Աղմուկը փաստարկ չէ, ընդգծել է նախագահը: Ընդդիմությունն աղմկում է, որովհետեւ փաստարկ չունի: Ես չգիտեմ՝ Վազգեն Մանուկյանը կամ Պարույր Հայրիկյանը ունե՞ն Ղարաբաղի հարցի լուծման ծրագիր»: Բանակցությունների վրա նավթի ազդեցության վերաբերյալ օտարազգի լրագրողների հարցին պատասխանելով, նա բացասական որակեց այդ ազդեցությունը, քանի որ Ադրբեջանը օգտագործել էր այն եւ կարծրացրել իր դիրքերը: Մյուս կողմից էլ նա նկատեց, որ նավթի արագ շահագործման հեռանկարը ԱՄՆ-ին եւ եվրոպական երկրներին ստիպում է արագացնել ղարաբաղյան խնդրի կարգավորումը:

Պատասխանելով ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կողմից Օսմանյան կայսրության 700-ամյակը նշելու մասին հարցին, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ասաց, թե Հայաստանն այս կապակցությամբ բողոքի նամակ է ուղարկել ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ին եւ ավելացրեց, որ այդ միջոցառման նկատմամբ Ժակ Շիրակի բացասական վերաբերմունքն անակնկալ էր իր համար: Վերջում ՀՀ նախագահը տեղեկացրեց, որ ինքը Ֆրանսիայի նախագահին է դիմել Վարուժան Կարապետյանի ազատման խնդրանքով:

Ազգ-ը

աշխատանքի է

հրավիրում

արբագրիչի:

Նախընտրելի են

Կենտրոն-Բաղրամյան-

Կոմիտաս-Զեյթուն

երթուղու մերձակայքում

բնակվողները:

Հանրապետության 47

Հեռ. 529221

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բնակարան Կոմիտաս փողոցում, 5 հարկանի շենքի 5-րդ հարկում (Արաբկիր հանրախանութի շենքում):

Զանգահարել 23-34-35

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բնակարան 9 հարկանի շենքի 8-րդ հարկում, Խորենացու փողոցում:

Զանգահարել 23-37-96

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի շենքի 2-րդ հարկը բաղկացած երեք սենյակից: Երկու կողմից սեփական հողատարածք 300 քառ. մետր ընդհանուր մակերեսով: Երկու ավտոտնակ, մուտքը առանձին: Հասցեն՝ Զորաւար 68 (ԳԱ հետեւի մասում):

Հեռախոս 52-54-39:

ADANA

COMMERCIAL BANK

◆Ընդամենը *1%-ով* 1 օրվա ընթացքում անհատ եւ իրավաբանական անձանց համար կատարում ենք փոխանցումներ *Մոսկվայից, Սանկտ-Պետերբուրգից, ԱՄՆ-ից, Կանադայից, Գերմանիայից, Ֆրանսիայից, Ավստրիայից, Լեհաստանից* եւ աշխարհի այլ երկրներից

◆Սպասարկում ենք *VISA, MasterCard/EuroCard, Diners Club, JCB.*

◆Ամենաշահավետ պայմաններով տարածում ենք *MasterCard/EuroCard.*

◆Ընդունում ենք ավանդներ հետեւյալ տոկոսադրույքով.

Ժամ. / Տար.	1 ամիս	2 ամիս	3 ամիս	6 ամիս	9 ամիս	12 ամիս
USD DEM FRF	2.0%	4.0%	7.5%	15.0%	22.5%	36.0%
AMD RUR	2.0%	5.0%	8.0%	18.0%	28.5%	40.0%

Նվազագույն գումարը չի սահմանափակվում:

◆Կատարում ենք բանկային ցանկացած գործառնություն:

Երեւան, Նալբանդյան 5, հեռ. 58-38-64, 58-59-80

Գորբաչովն այդպես էլ «չինքնորոշվեց»

«Ես քաղաքական ասպարեզից չեմ հեռացել եւ հույս ունեմ նորից մեծ քաղաքականություն մտնել», հայտարարել է իր հուշերը ֆրանսերեն լեզվով հրատարակելու առթիվ Փարիզում գտնվող Միխայիլ Գորբաչովը:

«Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանի հաղորդման համաձայն, 940 էջանոց հուշագրքում 10 էջ նվիրված է Ղարաբաղին, ուր ԽՍՀՄ նախկին նախագահը պատմում է Զորի Բալայանի եւ Սիլվա Կապուտիկյանի հետ ունեցած իր հանդիպումների, Սումգայիթի ջարդերի մասին, բայց այդպես էլ հստակ դիրքորոշում չի ցուցաբերում հակամարտության կարգավորման հարցում: ԼՏ

Վ. Արսանով. Չեչնիան թույլ չի տա Աբխազիայի միացումը Ռուսաստանին

ԹԲԻԼԻՍԻ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Չեչնիան թույլ չի տա Ռուսաստանի հետ Աբխազիայի միավորում եւ բոլոր ընդունելի միջոցներով կպայքարի դրա դեմ, Վրաստանի խորհրդարանի նախագահ Զուրաբ Ժվանիայի հետ հանդիպման ժամանակ կտրականապես հայտարարել է Իչքերիայի Չեչենական Հանրապետության փոխնախագահ Վախա Արսանովը: Այս մասին Փրայմ նյուսին հայտնել է Կովկասի ժողովուրդների հետ խորհրդարանական հանձնաժողովի նախագահ Մամուկա Արեշիձեն, որը ներկա է եղել երեկվա հանդիպմանը: Արսանովի կտրական հայտարարությունը Արեշիձեն բացատրել է նրանով, որ Չեչնիան իր տարածաշրջանային գործակից է համարում ոչ թե Սուխումի կառավարությանը, այլ Վրաստանին:

Ըստ նրա, Ժվանիայի հետ հանդիպմանը Արսանովը հայտարարել է, թե Չեչնիայի նկատմամբ Ռուսաստանի տնտեսական քաղաքականության խստացումից հետո Իչքերիան այլ ուղի չունի, քան Վրաստանի հետ համագործակցությունը: Արեշիձեի խոսքերով, Չեչնիայի փոխնախագահը արծարծել է Գրոզնի-Թբիլիսի ավտոճանապարհի կառուցման հարցը, որի առնչությամբ Ժվանիան նշել է, թե ընդունելի է համարում այդ գաղափարը, քանի որ Վրաստանի համար ճանապարհ կբացի դեպի Կասպից ծով:

Ռուսաստանի ներքին ջրային ուղիները բացվելու են Ադրբեջանի համար

ԲԱՔՈՒ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանա-ռուսական բանակցությունների արդյունքներով Կասպիական նավագնացությունը ստացել է Ռուսաստանի կառավարության թույլտվությունը այդ երկրի ջրային ուղիներով ադրբեջանական նավերի նավարկության վերաբերյալ: Ինչպես հաղորդում է ANS-press գործակալությունը, ներկայումս ադրբեջանական երկու հեղուկանավ նավարկում են Վոլգա-Բալթիական ջրանցքում: Հոկտեմբերի 20-ին «Խազար» հեղուկանավը կժամանի Բաքու, իսկ «Արազ» հեղուկանավը՝ Սանկտ Պետերբուրգ: Նշվում է նաեւ, որ չորս հեղուկանավի փոխարեն տեխնիկական պատճառներով միայն երկուսն են ուղերթի դուրս եկել:

Ֆիզիկայի Նոբելյանը՝ ամերիկացի եւ ֆրանսիացի գիտնականներին

ՍՏՈԿՀՈԼՄ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Շվեդիայի գիտությունների թագավորական ակադեմիան հոկտեմբերի 15-ին հայտարարել է, որ այս տարի ֆիզիկայի գծով Նոբելյան մրցանակը շնորհվել է ամերիկացի հետազոտողներ Սթիվեն Չուին ու Վիլյամ Ֆիլիպսին եւ ֆրանսիացի գիտնական Կլոդ Քոհեն-Տանուջիին: Երեքն էլ մրցանակին արժանացել են լազերային ճառագայթով ատոմների սառեցման եւ ոչնչացման նոր մեթոդների մշակման համար:

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www/arminco.com/spyur)

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 685. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության 15. 10. 1997. Գինը 100 դրամ